

Naročnina
za državo SHS;
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 22
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

SLOVENE

Cene inseratov:
Enostopna petlinna vrsta
oglasni po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas: nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, polna lin. id.
po Din. 3.—.
Pri večjih naročilih popust.
Izda vsak dan izveniš
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recipisi se ne vračajo; nehranljiva pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hrane.
Ljubljanske št. 659 za naročnine in št. 349 za oglase.
Zagreb 30.011, sarajev. 7563, prške in dunaj. 24.727.

Ustanovitev Socialne ljudske stranke na španskem.

Barcelona, 3. januarja 1923.

Španija se kakor vse druge evropske dežele nahaja po vojni v veliki politični in gospodarski krizi. Vidi se, da dosedanje politične stranke niso več kos nalogam, ki jih stavlja nanje razvoj življenja po vojni. Španske stranke se dosedaj niso ločile med seboj po velikih vesoljstvenih vidikih. Imeli smo sicer liberalno in konservativno stranko nekako po primeri wighov in torijev, toda bistveno se je ta politika sukala bolj okoli tega, katera skupina bo imela moč v rokah, da pospešuje svoje tradicionalne ozke strankarske interese. Katolištvo je bilo v deželi kot zgodovinska nacionalna institucija vedno jako, kojega zunanja veličastnost se je vedno več ali manj spoštovala, ni se pa udeleževalo kot faktor javnega življenja v tem smislu kakor v germanskih deželah. V tem oziru je bila katoliška Španija podobna Italiji pred Murrijem in don Sturzom ali pa Franciji, kakršna je ta še danes.

V novejšem času se je pa to temeljito preokrenilo. Imamo komuniste, socialiste, reakcionarje in svoje vrste fašiste, imamo gospodarsko krizo in zle posledice maročanskih dogodkov, ki so pokazali, da je v vrhovni upravi in v vojaškem višjem aparatu veliko gnilega. Dežela kriči po moralni in politični obnovi ter gospodarski in socialni sanaciji. Katoličani so že precej časa sem čutili, da je deželi potrebna stranka, ki naj bi zbrala okoli sebe vse poštene elemente pod gestom najvišjih etičnih smernic krščanstva, so pa zadeli na velike ovire, katere so se zdele nepremagljive. Danes so te ovire premagane in so se katoličani vseh strank in struj pravkar združili v »Socialno ljudsko stranko«.

V njej so: 1. takozvani neodvisni katoličani, ki imajo zelo izrazit socialen program, 2. zastopniki katoliških strokovnih društev, 3. takozvani tradicionalisti, to je pristaši bivše karlistične stranke, kjer je šlo za vprašanje dinastije, 4. del desnega krila konservativnih mauristov s talentiranim poslancom Ossorio y Gallardo na čelu. Med člani načelstva je tudi delavec Barrachina, predsednik strokovne zveze v Valenciji. Kakor vidimo, se je levo in desno združilo v enotno ljudsko stranko.

Stranka, ki šteje med svoje pospešitelje najboljše katoliške cerkvene kroge in bogoslovce, je enodušno odklonila misel, da bi se imenovala »katoliška«. Ona se izrecno imenuje politična stranka, ki noče, kakor je Ossorio y Gallardo na ustanovnem zboru poudarjal, da bi se delala cerkev odgovorno za izključno politična ali gospodarska vprašanja. Stranka, v kateri so katoličani, ki hočejo katoliški svetovni nazor kot najdovršenejši etični nazor vesoljstva pozitivno uveljaviti, stavlja v javnem življenju te etične smernice na najvišje mesto, tako da njim podredi vse drugo; sicer pa je država neodvisna, cerkev pa potrebuje za vršenje svojega etičnega poslanstva svobodo. Kot vzor v programatičnem oziru so si Španci vzeli Partito Popolare Italiano, ki je pa zopet modeliran po nemškem centru.

Socialna ljudska stranka je že začela delovati. Pristopilo ji je že nekaj poslancev, tako da tvori parlamentarni klub.

FINANČNI ODBOR BREZ KVORUMA.

Belgrad, 8. jan. (Izv.) Radikalci so poizkusili sklicati finančni odbor preko njegovega predsednika in podpredsednika, kar pa jim ni uspelo. Na razglasni deski v narodni skupščini je nabit oglas, da je za jutri ob 10. uri sklicana seja finančnega odbora. Ta oglas pa ne nosi nobenega podpisa. Radikalci nameravajo jutri zbrati vse svoje ljudi, da bi spravili s pomočjo muslimanov kvorum in da bi mogli na ta način dovoliti ministru za javna dela in ministru za promet potrebne kredite iz 7 % investicijskega posojila in ameriškega posojila.

Zasedba ruhrskega ozemlja.

London, 8. jan. (Izv.) Pariški poročevalec lista »Times« javlja z ozirom na svoje informacije, da se bodo izvršile francoske sankcije brez zavlačevanja. Ukrepi francoske vlade bodo sledili pred oziroma neposredno po 15. januarju. Bržkone bo Francija končno pritrčila pogodbenemu moratoriju. Ker se francoska vlada ne more udati, bo navidežno stvar reparacijske komisije, določiti dobo in pogoje moratorija. To se bo morebiti zgodilo že ta teden. Poroča se, da bo Belgija sodelovala aktivno pri uporabi sankcij, in da bo sankcije Italija moralno podpirala. Vojaško središče bo bržkone Essen. Zasedba Bochuma se bo izvršila pozneje, ako bo potrebno.

Pariz, 8. jan. (Izv.) Kakor poroča »Matin«, se je v soboto popoldne vršila pod predsedstvom predsednika republike Milleranda važna konferenca, ki so se je udeležili ministrski predsednik Poincaré, vojni minister, minister za javna dela in maršal Foch. Na tem posvetovanju so se bavili z izvršitvijo ukrepov, ki jih je dopoldne sklenil ministrski svet.

Nemško stališče v vprašanju sankcij.

Berlin, 8. jan. Glasom tukajšnjih listov zastopa nemška vlada v vprašanju reparacij ozir. sankcij nastopno stališče: Dokler velja versailleska pogodba, Nemčija nima opraviti s posameznimi veleilami, ampak z reparacijsko komisijo. Najprej mora reparacijska komisija plačilni odlog odkloniti. Ako Nemčija dne 15. januarja zapadlega obroka ne plača, bo treba najprej ugotoviti, da se je Nemčija hotoma pregrešila: nato se

Pariz, 8. jan. (Izv.) Petit Parisien poroča o premikanju vojaških čet. Ako se ugotovi krivda Nemčije pri premogovnih dobavah, bo francoski generalni štab vkrpal z njimi že v sredo v ruhrsko ozemlje. »Petit Parisien« zatrjuje nadalje, da bo ministrski predsednik Poincaré mogoče že v četrtek poročati parlamentu, kakšne odredbe je izvršil proti Nemčiji.

Pariz, 8. jan. (Izv.) Listi poročajo, da je danes odpotovalo v Düsseldorf 40 inženjerjev, ki bodo v slučaju potrebe poslani v razne ruhne v ruhrskem ozemlju.

London, 8. jan. (Izv.) — Poročevalec Agence Havas izjavlja, da ne namerava angleška vlada ničesar skleniti glede odstranitve angleških čet v Porenju ali angleškega zastopnika v mednarodni reparacijski komisiji, dokler ji ne bodo znani ukrepi, ki jih namerava izvesti Francija. Vsekakor ne želi odpoklicati svojih čet in svojih zastopnikov v mednarodni komisiji, kakor tudi ne opustiti sodelovanja z zavezniki na drugih poljih, zlasti v gospodarski konferenci.

mora med zavezniki doseči edinstvo o odredbah, ki naj se ukrenejo. Še-le potem so sankcije po pogodbi dopustne. Tako imenovane sankcije, ki bi se odredile brez odločitve reparacijske komisije ali bi jih odredila posamezna velesila, bi bile v nasprotju s pogodbo in v mednarodnem zmislu sovražne. Ako torej Francija izvede napad na Nemčijo na lastno pest, potem potepta s tem versaillesko pogodbo kot kos papirja ter velja kot kršiteljica pogodbe tudi nasproti svojim zaveznikom, ki jim pripade dolžnost, da Nemčijo v pravni sferi, katero ji pušča pogodba, branijo.

Volivna korupcija.

»SVOBODNE VOLITVE«. — STRANKARSKI VOLIVNI IMENIKI V SRBSKIH KRAJIH.

Belgrad, 8. jan. (Izv.) S prvim dnevom pravoslavne božice je potekel rok, določen za vlaganje reklamacij. V vseh krajih države so se izvršile številne reklamacije, kar gotovo ni v čast našim upravnim oblastem. Ako bi upravni aparat funkcioniral, bi bile reklamacije samo gola formalnost. V Južni Srbiji in Vojvodini so se izvršile od strani uradnikov velike zlorabe, ki bodo prišle pred narodno skupščino. V Srbiji so vložili največ reklamacij demokrati, medtem ko radikali niso pokazali mnogo aktivnosti, razen v Vojvodini in Bosni. Glede volivnih imenikov največja zmešnjava v Vojvodini radi nasprotujočih si naredb vlade, ali naj se Nemci in Madžari vpišejo v

volivne imenike ali ne. V nekaterih krajih so vpisali vse, v drugih samo nekatere, v nekaterih pa nobenega z ozirom na to, za katero stranko so se izjavili in kateri stranki je pripadal uradnik, ki mu je bila poverjena sestava volivnega imenika. Uspeh vsega tega je, da je v volivnih imenikih zelo malo Nemcev in Madžarov, vsled česar ni verjetno, da bodo nastopili s svojimi lastnimi kandidatskimi listami. Kako so se postavljali volivni imeniki, dokazuje dosti jasno vest, da so uradniki v nekaterih krajih Sandžaka in Makedonije sestavili popolnoma nove imenike, v katere so sprejeli samo gotove pristaše svojih strank.

Spor v Hrvatskem bloku radi mandatov.

Zagreb, 8. jan. (Izv.) Dne 6. in 7. t. m. je imel svet Hrvatske zajednice konferenco. Zastopniki Hrvatske zajednice so ob tej priliki razpravljali o skupnem nastopu Hrvatske zajednice v provinci. V razpravi je sklenil svet Hrvatske zajednice, da naj nastopi Hrvatski blok skupno in da naj se določi število kandidatov po ključu sporazumno z Radičevom stranko. Glede določitve tega ključa so se pojavile težkoče pri vprašanju kandidatur v Dalmaciji, kjer hoče Radičeva stranka nastopiti samostojno. Hrvatska zajednica je poslala svoje sklepe na

znanje Radiču. Ako jih Radič ne sprejme, bo Hrvatska zajednica proglasila pri volitvah abstinenco. Istotako hoče Hrvatska stranka prava z ozirom na sklep svojega glavnega odbora poizkusiti, da prisili Radiča za skupen nastop pri volitvah. Ako ji to ne bo uspelo, nastopi pri volitvah samostojno. Z ozirom na pisavo »Slobodnega Doma« se sodi, da bo Radič vsekakor odbil vsako kooperacijo s Hrvatsko stranko prava ter je verjetno, da ne bo šel skupaj niti s Hrvatsko zajednico ter da bo nastopil popolnoma samostojno.

Zmešnjava v centralističnem taboru.

Maribor, 8. jan. (Izv.) Demokratska stranka je proglasila v Murski Soboti za okrajnega kandidata Štefana Kubarja, po-sestnika v Markiševcih in izdajatelja lista »Mörzsko krajinec«. Na včerajšnjem sestanku zaupnikov demokratske stranke v Celju je bil določen za kandidata v okraju Celje-Vranksi Ivan Rebek. Na celjskem sestanku demokratskih zaupnikov je bila sprejeta resolucija, naj demokrati, samostojni in narodni socialisti nastopijo pri volitvah skupno. Shoda v Celju se je udeležil tudi

brivec Novak, predsednik slovenskega obrtnega društva v Mariboru, ki je predlagal, naj se vse tri omenjene stranke pri volitvah združijo na skupni kandidatski listi. Ako v osmih dneh ne pride do sporazuma, se demokratski pridobitni krogi priključijo oni stranki, ki se izjavi za sporazum in ki potvrdi največ obrtniških kandidatov. Medtem, ko so se vršili demokratski sestanki zaupnikov v Celju in Murski Soboti, so imeli v Mariboru sestanek takozvani disidenti. Sklicatelji so računali na pristaše vseh strank, navzočih pa je bilo največ demokratov. Ti disidenti baže mislijo osnovati nekako gospodarsko stranko.

VOLIVNI TRIKI.

Belgrad, 8. jan. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se mnogo govori o zapletenem zunanje-političnem položaju, o mobilizaciji Madžarov, o fašistih na naši meji in s tem v zvezi tudi o sklicanju stare skupščine in sestavi vlade iz vseh strank. Ti neverjetni glasovi so bržkone širijo z namenom, da bi vlada obrnila pozornost na zunanji položaj, vsled česar bi mogla delati v notranjosti, kar bi hotela.

SUPILLO MINISTER ZA KMETIJSTVO.

Belgrad, 8. jan. (Izv.) Kralj je podpisal ukaz, s katerim se imenuje dr. Gjivo Supilo za ministra za kmetijstvo in vodo.

PRISEGA MUSLIMANSKIH MINISTROV.

Belgrad, 8. jan. (Izv.) Nova muslimanska ministra dr. Derviš Omerović in Mehmed Serić sta v soboto po posetu pri ministrskem predsedniku ob 4. popoldne položila prisego. Dr. Omerović je prevzel ministristvo za trgovino in industrijo, Mehmed Serić pa je minister brez portfelja.

SIMA MARKOVIĆ.

Belgrad, 8. jan. (Izv.) Obsojeni komunistični poslanec dr. Sima Marković bo v sredo dopoldne izročen policiji, da ga odvede v rečo v Požarevac, kjer bo moral odsedeti svojo kazen.

Češkoslovaška.

STANJE DR. RAŠINA.

Praga, 8. jan. (Izv.) Včerajšnja rentgenizacija je ugotovila, da je krogla prodrla enajsto vreteno hrbtenice in običajna na sprednji strani, pri čemer je ranila mozeg. Odstranitev kroglice bi bila brezpomembna, ker bi neprestano nesnemno stanju dr. Rašina škodovala po nepotrebnem. Bolnik je vedno pri polni zavesti.

Dunaj, 8. jan. (Izv.) Dunajsko češkoslovaško poslanštvo je prejelo danes iz Prage vest, da je zdravstveno stanje dr. Rašina neizpremenjeno. Zdravniki zopet upajo, da ni neposredne nevarnosti.

Praga, 8. jan. (Izv.) Zdravstveno stanje finančnega ministra dr. Rašina je neizpremenjeno.

Praga, 8. jan. (Izv.) Zdravstveno stanje dr. Rašina se je znatno zboljšalo. Bolnik se nahaja nadalje v dobrem razpoloženju.

ZASLIŠAVANJE NAPADALCA.

Praga, 3. januarja. (Izv.) Atentator na dr. Rašina je izjavil pri zaslišanju, da je nameraval pred aretacijo umoriti še ravnatelja Živnostenske banke dr. Preisa. Njegovo priznanje potrjujejo zapiski, ki so jih našli pri njem, in v katerih je označil svoj načrt. V njegovi beležnici je bilo zaznamovano še tretje ime, ki pa je nečitljivo. Tudi na lastnika tega imena je nameraval Soupal izvršiti atentat, vendar pa ni hotel o tej nameri ničesar izpovedati.

Praga, 8. jan. (Izv.) Kakor poroča »Narodni Politika«, so zaprli v Nemškem Brodu dva moža, ki sta osumljena sokrivde pri atentatu na dr. Rašina.

VLADNE KRIZE NE BO.

Praga, 8. jan. (Izv.) Zunanji minister dr. Beneš, ki je spremljal predsednika dr. Masaryka na Slovaško, se je zopet vrnil v Prago. V zdravstvenem stanju ministrskega predsednika Švehla je nastopilo znatno zboljšanje, tako, da bržkone ministrski predsednik ne bo potoval na jug in da bo že v nekaj tednih prevzel zopet vodstvo vladnih poslov. O vladni krizi torej ne more biti govora.

LEGIONARJI PROTI DR. RAŠINU.

Praga, 8. jan. (Izv.) Zveza češkoslovaških legionarjev je imela včeraj sejo, na kateri se je med burnim pritrjevanjem odobrilo dosedanje postopanje izvrševalnega odbora proti finančnemu ministru dr. Rašinu. Sklenilo se je, da izdajo legionarji proglas na češkoslovaški narod in da izroče vladni posebno spomenico.

Sporazum med Avstrijo in Mažarsko.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Ministrski predsednik dr. Seipel in zunanji minister dr. Grünberger sta s svojim spremstvom odpotovala ob 3.15 na Dunaj. V političnem pojmovanju avstrijskih in mažarskih državnikov se niso pojavile nobene razlike, ki bi nasprotovale zaključitvi splošne pogodbe o razsodišču. Predvsem se je ugotovilo besedilo dogovora, po katerem bi se kakršnakoli sporna vprašanja v katerikoli zadevi predložila v sodbodno izvoljenemu razsodišču ali pa stalnemu mednarodnemu sodnemu dvoru v Haagu. Istočasno se je ob priliki bivanja avstrijskega državnega kancelerja dr. Seipela v Budimpešti razpravljalo v posebnem odboru o gospodarskih, finančnih in o celi vrsti drugih vseh vprašanj. Glede drugih principijelnih vprašanj, kakor likvidacije skupnega državnega imetja, trgovinskih odnošajev itd. je bilo sklenjeno, da se vrše tozadevna pogajanja koncem meseca na Dunaju. Ako bi do 1. aprila ne došlo v teh vprašanjih do sporazuma, se izroče razsodišču, ki se določi v ta namen. Nadaje je bilo sklenjeno, da se takoj uveljavljuje trgovinski dogovor, ki je že rešen v avstrijskem parlamentu, po sprejetju trgovsko-političnega pooblastilnega zakona v mažarski narodni skupščini. Istočasno stopi v veljavo dogovor o olajšanju obmejnega prometa, o medsebojni podpori pri carinskem postopanju in o vzajemni pravni pomoči v carinsko-kazenskih zadevah. Odstranile so

se težkoče, ki so se izkazale pri izvedbi veljavnega dogovora o izmenjavi blaga. Po uveljavljanju trgovinskega dogovora se uvedejo kakor hitro mogoče nova pogajanja v svrhu njegove izpolnitve. Obe vladi nameravata uvesti enaka pogajanja tudi z drugimi državami. Dosegel se je tudi sporazum glede postopanja za odstranitev obmejnih konfliktov. Težji slučaj se bodo predložili v proučitev posebni mešani komisiji. V splošnem pa se bodo podobni slučajji vsled odprave nevtralnega pasa znatno zmanjšali.

LLOYD GEORGE ČASTITA BONAR LAWU.

Pariz, 8. jan. (Izv.) »Le Journal« in »Echo de Paris« poročata, da je Lloyd George, ki se nahaja v Spaniji na zdravstvenem dopustu, poslal angleškemu tisku brzojavko, v kateri častita Bonar Lawu k njegovemu nastopu na pariški konferenci.

VSTAJA V MOSOLU SE ŠIRI.

London, 8. jan. (Izv.) Listi poročajo iz Carigrada iz angleškega vira, da javljajo turški listi, da se je kurdska vstaja na ozemlju Mosula razširila na nadaljnje okraje.

BREZPOSELNOST NA ANGLESKEM.

London, 8. jan. (Izv.) Povodom zborovanja članov delavske stranke je bil soglasno sprejet sklep, v katerem se zahteva takojšnje sklicanje parlamenta, da se loti vprašanja brezposelnosti.

Velika eksplozija v Sofiji.

Iz Sofije se poroča, da se je dne 5. t. m. ob 8.15 uri zjutraj v ulici Antim I. začela močna eksplozija. Ko je izginil oblak prahu in dima, so prebivalci zagledali strašno sliko. Porušenihi je bilo več hiš popolnoma, nekaj hiš pa deloma. Doslej so našli 14 trupel. V omenjeni ulici se je nahajala mehanična delavnica Galickega, Taneva in Milkova. Ta delavnica je izpraznjevala tudi šrapnele, katere so pošiljali iz arzenala. Kako je nastala eksplozija, ni znano. Med mrtvimi je tudi gospodar Galicki in vsi delavci, ki so bili v delavnici. Ranjenih je nad 100 oseb.

Avtonomisti in separatisti v Nemčiji.

V Nemčiji vre. To je posledica bremen, ki jih mora danes nositi Nemčija. V ljudstvu je opaziti stremenje po osamosvojitvi in oprostitvi. Ker naravno nemška državna vlada od pritiskajočih bremen nemškega ljudstva oprostiti ne more, se opazja gibanje po oprostitvi na način osamosvojitve.

Ze fašistovsko nemško narodno socialistično gibanje na Bavarskem je le posledica te atmosfere v dušah nemškega naroda. Antanta to gibanje favorizira, ker meni, da bo prav to gibanje odtrgalo južno Nemčijo od severne Nemčije in od Prusije. Istočasno se na Koburškem, na severni meji Bavarske, opazja gibanje za odcep od Bavarske, ki ga pa krote bavarski fašisti.

Cisto druge vrste kot fašistovsko gibanje na Bavarskem je pa ono na Hanoverskem in v Vzhodni Prusiji. Tu se vrši odkrita in huda propaganda — nalik oni na Koburškem — za odcep od Prusije. Kakor znano, so bili Hanoveranci s silo priklopljeni k Prusiji. Dolga desetletja je trajal boj proti Prusiji. Polegel se je pred vojno, da je sedaj na posledicah vojne zopet vzplamtel. Na Hanoverskem in v Vzhodni Prusiji hočejo

proč od Prusije ter v okviru lastne avtonomne državnosti tvoriti del skupne nemške države. Nemški, posebno pa pruski vladi delajo ti načrti velike skrbi. Razume pa se, da za obstoj države kot take niso posebno nevarni. Razume pa se, da to čisto umevno in notranje-nemško gibanje zunaj pazno zasledujejo. V centralistični in enotni Prusiji je bruhnilo na dan močno avtonomistično gibanje, ki stremi za lastno državnostjo izven Prusije v okviru celokupne nemške države. Pruski centralisti govorijo o separatistih, nekateri celo o državni nevarnih elementih. Splošno pa nemška javnost to gibanje presoja prej blagohotno ko zlohotno.

Drugačen pa je položaj v Porenju. Tudi tu se je začelo gibanje: proč od Prusije! Toda to gibanje je nevarnejše. To stremi ne le po odcepitvi od Prusije, marveč hoče sploh proč od Nemčije in nemškega naroda. Porenski separatisti so pred kratkim zborovali v Bonnu, kjer so javno naglašali, da oni niso nemškega, marveč keltskega in galijskega rodu, ki nočejo imeti s Prusijo nobene skupnosti več, marveč hočejo popraviti nasilje, ki ga jim je 1. 1815 stotila Prusija, ko jih je nasilno priklopila. Namen tega gibanja je, ustanoviti svobodno porensko državo, vpeljati denar frankove veljave ter živeti v miru in prijateljstvu s Francijo in Belgijo. To gibanje vodi koblenški tiskarnar Smeets, ki je obljubil, da bo kmalu razkril načrt, kako naj se njihov program uresniči. Nevarno je to za enotnost Nemčije, to je videti na prvi hip. Zato tudi nemški Porenjci protestirajo na shodih proti tem pojavom. Tudi porenska provincialna skupščina je protestirala proti temu gibanju ter proglasila zvestobo Nemčiji, z nobeno besedo pa v tej slovesni proklamaciji ni bila omenjena zvestoba Prusiji. Smeetsovo gibanje je očitno podpirano od francoskega denarja in francoskih oblasti. Čeprav danes ni še zajelo večine nemškega Porenja, vendar je nevarnost vsak dan večja. Proti Prusiji pa je razpoloženje splošno.

Medtem ko je avtonomistično gibanje na Pruskem znak težnje po zdravi avtonomiji in državnosti v okviru Nemčije ter kot tako nemški splošnosti nevarno, je Smeetsovo delo sad tujih vplivov. Pod vplivom moči in sredstev tujega naroda se tudi med Nemci dobijo ljudje, ki so pripravljeni iti proti lastnemu narodu. Morda so to bili večeraj še najhujši pruski centralisti. Poučno je to gibanje tudi za nas. Paralele se nam vsiljujejo.

Ruske zvezne države

30. m. m. se je zbral v Moskvi I. kongres štirih zveznih ruskih republik, osnovanih na podlagi sklepa zbora vseh ruskih sovjetov. Smidovič je kot najstarejši član izvrševalnega odbora vseh ruskih sovjetov kongres otvoril, poudarjajoč, da je ta kongres izraz enodušne volje vsega delovnega ljudstva sovjetske Rusije, da se izvrši notranje združenje.

Kongresu se je predložila zvezna pogodba med štirimi sovjetskimi republikami, ki smatra vse člane zveze kot popolnoma enakopravne in daje vsaki zvezni republiki pravico po lastnem sklepu in v poljubnem momentu iz zveze izstopiti. Pogodba gre torej glede svobode vsakega zveznega člana neprimerno delj nego angleški dominion in sploh vsaka dozdej obstoječa državnozvezna oblika. O zvezni pogodbi je poročal tajnik osrednjega odbora komunistične stranke, Stalin. Pogodba je bila sprejeta.

Nato se je sklenila ustanovitev zveznega kongresa, na katerega odpošlje po 25.000 prebivalcev v vsaki zvezni republiki po enega člana. Izvolil se je nato iz 371 članov obstoječi osrednji izvrševalni odbor in sicer po proporcijem razmerju števila prebivalstva v vsaki posamezni republiki, ki bo imel letno tri redna zasedanja in po potrebi izredna. V izvrševalnem odboru je 270 zastopnikov ruske sovjetske republike, 68 zastopnikov Ukrajine, 26 zastopnikov zveze kavkaških republik in 7 zastopnikov Belorusije. Upravna eksekutiva je svet ljudskih komisarjev, kateri velja odtlej kot Zvezni svet ljudskih komisarjev vseh ruskih republik.

Politične vesti.

+ Politični romantik dr. Novačan je sklical za nedeljo 7. t. m. v Celje shod zapnikov svoje »stranke«, ki jo imenuje Slovensko republikansko stranko. Ker pa mož niti ne zna razločevati zaupniških sestankov od javnih shodov, mu je oblast »shod« prepovedala. V svojem »Republikancu« je dr. Novačan na uvodnem mestu objavil pozdrav Radiću, ki da bi se imel sestanka udeležiti. Novačan je gotovo računal, da bo ta vest privabila na njegov »shod« mnogo radovednežev. Radić pa se je opravičil z boleznijo in ga na »shod« seveda ni bilo. Si je premislil, ker pač ve, da dr. Novačan ni resen politik, ampak išče samo »šlagerjeve«, ki bi pri ljudstvu vlekli — kakor delajo vsi demagogi — da bi si priboril in mandat. Za to mu gre, kakor sam priznava, pa žal je grozdje prekislo. Tako je dr. Novačan v nedeljo svoje delo slabo opravil, kakor se sam izraža v svoji srsko-hrvatski slovenščini, te mislio, ali ne bi politiko pustio, ki je nikdar ni razumio.

+ »Baltič v Belgradu«. Pod tem zaglavjem javlja »Pravda«: »Župan iz Ljubljane dr. Baltič je dopotoval večeraj v Belgrad. Vujičić ga je takoj sprejel. Baltič je dobil navodila za vlitve v korist radikalom. Nato ga je sprejel Pašić.«

+ Vprašanje solunskega pristanišča. V Belgradu se te dni mudi naš po-

slanik v Atenah g. Živojin Balugdžić. Glavni vzrok njegovega prihoda v Belgrad je vprašanje solunskega pristanišča. Kakor poročajo belgrajski listi, je sklenila bivša kraljevina Srbija z Grčijo že pred balkansko vojsko neko tozadevno pogodbo, ki se je pa v našem vnanjem uradu »izgubila«. Zato so poslali Grki v Belgrad novo besedilo pogodbe, seveda popolnoma različno od prvotnega, čegar podpis pa je naša vlada iz lahko umevnih razlogov odklonila. Zaradi grških stisk na konferenci v Lausanni pa je stopilo to vprašanje sedaj zopet v akuten štadij in naloga g. Balugdžića je, da ta spor uredi.

+ Balugdžić v Belgradu. Javili smo že, da je te dni prišel v Belgrad naš poslanik v Atenah g. Balugdžić, da obvesti našo vlado glede solunskega vprašanja in jo informira o vstopu Grčije v Malo antanto. Protić pa dostavlja v »Radikalu« tem vestem še zanimivost, da je poklical pod šifro Ullsteinove časnikarske agenture Balugdžića v Belgrad g. Pribičević, v nadi, da bo Balugdžić ob priliki svojega sprejema na dvoru rekel kakšno dobro besedo v korist demokratijski stranki.

+ Pribičević protestira. Sotrudniku belgrajskega »Preporoda« je rekel Pribičević: »Najodločnejše moram protestirati proti temu, da radikali mečejo tik pred (pravoslavni) Božičem na cesto na stotine uradnikov samo zato, ker so demokrati.« — Pribičević se očitno ne spominja več, kako so delali demokrati z radikali, kjer so imeli moč v rokah. Koruptni so oboji enako, i demokrati i radikali.

+ »Separatisti.« »La Presse Associée« javlja: »Posebni komite, v katerem so zastopani predstavniki bretonskih mest, dalje generalni svet bretonski, dijaška društva, številni profesorji itd., je zaprosil od francoskega naučnega ministra, da se uvede v ljudskih šolah v Bretagni bretonščina kot učni jezik, kakor je v Provenci že vpeljan provenčalski jezik. Ker se francoski naučni minister ni upal ugoditi tej želji komiteja, se je komite obrnil direktno na predsednike republik.« — Pri nas pas bi radi še slovenščino in latinico kar kratkoma opredelili!

+ Mažarske priprave. Belgrajska »Tribuna«, zelo nezanesljiv vir, javlja iz Subotice, da Mažari vzdolž cele meje med Jugoslavijo in Mažarsko koncentrirajo svoje čete. Vojašnice so prenapolnjene. V Pečuju baje javno govore, da se nekaj pripravlja. Mažari so jako zadovoljni, da je predsednik komisije za medzavetniško vojno kontrolo v Pešti baš italijanski polkovnik Curoni, ker so Mažari sklenili z Italijo vojno konvencijo.

+ Friedrichovo potovanje v Rim. Znani vodja mažarskih fašistov Stefan Friedrich se je izjavil o svojem nameravanem potovanju v Rim sledeče: »Odpotoval bom najkasneje začetkom februarja. V Rimu se sestanem z Mussolinijem; tam bom proučeval metode za izpolnitev italijansko-mažarskega prijateljstva. Razgovorjal se bom tudi o reparacijskem vprašanju in upam, da bodo Italijani napram Mažarom v tem oziru veliki-dušni. V spremstvu nekega italijanskega gospoda bom potoval v Carigrad in od tam v Angoro. Upam, da bo tudi ta pot utrdila staro mažarsko-turško prijateljstvo.«

+ Zakonodajno reformo je uvedla francoska vlada v Tunisu, da vsaj nekoliko zadovolji avtonomistične težnje prebivalstva, med katero se širijo iz Egipta razne več ali manj »prevratne« ideje. Uvedel se je »Grand conseil«, veliki svet delegatov, ki se deli v francosko in domačinsko sekcijo. Veliki svet je otvoril te dni svoje zasedanje z običajnimi otvoritvenimi govori.

+ Turške zadeve. Vsled zloma pariške konference, ki je pokazala popolno nesoglasje med Anglijo in Francijo v zadevi reparacij in tolmačenja verzajškega mira, so turški politiki postali še bolj neodjenljivi. Oni računajo namreč na to, da bo Francija Angliji povrnila s tem, da bo podpirala Turčijo na celi črti. Račun ni slab.

+ Neodvisnostno gibanje v Egiptu od dne do dne narašča. V Egiptu so štiri stranke: anglofili pod Aldy-pašo, ki pa so brez vsakega vpliva in sestoje iz par bivših od Anglije plačanih ministrov, komunisti, ki imajo pristašev samo med pristaniškim delavstvom, skrajni nacionalisti pod Abbasom in končno kot najmočnejša stranka nacionalisti, kateri hočejo neodvisno monarhijo in s katerimi tudi sedanji kralj Fuad I. simpatizira. Vendar je stališče slednjega jako težko, ker je angleško vojaštvo slejkoprej v deželi in je na angleški pritisk primoran vzdrževati izredno stanje. Nacionalisti so pretekli mesec v kajirski mošaji Izbe-kije imeli velik manifestacijski shod, ki je bil znamenit po tem, da se ga je udeležilo veliko število žena. Po najnovejšem se namreč turške žene živahno udeležujejo javnega življenja in so največje agitatorice neodvisnostnega gibanja. Shod je zahteval odpravo izrednega

A. V.:

Spomini na Kreka.

(Dalje.)

Pelji na globoko.

Svoje dojme o duhovnu Kreku mi je težko tako urediti, da bi podal jasen in pravičen račun, ker je tu marsikaj skrivnostno. Laik, zlasti če je iz dežele hierofagov, si predstavlja vse duhovne kot dolgočasno vrsto bitij, ki so si tako podobna kakor jajce jajcetu, da lahko eno skriješ in drugo pokažeš. Res pa je, da ne najdeš v nobenem stanu kljub enoti duha in vzgoje tolike razlike v osebah, in zopet je posameznik kakor izraelska mana, ki je imela okus tiste jedi, ki jo je kdo želel ali potreboval. Posebno moti predsodek o duhovski neiskrenosti, češ, nima svobode, da bi kot vzgojitelj, znanstvenik ali umetnik mogel biti brez neke nestvarne usmerjenosti ali politike, kakor bi ne smel ali ne vedel vsega povedati. Poleg tega obide doraslega dijaka, ki ga mika svet, neko žalostno čuvstvo, da duhovna pomiluje zaradi odpovedi, in se boji, da ga bo vlekel na svojo stran ali v svoj stan.

Pri Kreku ni bilo nič tega. Ako bi se ne bal, da bi me ne razumeli krivo, bi

rekel, da nisem poznal duhovna, ki bi bil tako neuhovski. Ali ni to tisto, kar mu je dajalo tako veliko veljavo? Kadar nam je v dijaški debati težko šlo in je prišel boj do tretjega reda, je bilo ime Krek dokaz, ki je bil vedno tehten, ker ni bilo lahko dvomiti o njegovi vedi in omiki, o njegovem pravokotnem značaju. Nosil je kolar, ki pa ni za plemenito naravo tesna ograja, ampak viden znak, da vsakdo takoj ve, čegav da je lastnik za vso zemeljsko večnost. Res bi bila njegova svobodna narava nepopolna, in si ga niti misliti ne morem, ako bi ga ne krasil neizbrisni znak mašniškega reda, ki je jamčil, da je pristna in neminljiva nesebičnost njegove osebe in stau.

Ali ni to tisto, kar mu je dalo zaupanje, da je dejansko mogel osnovati ljudsko stranko in ob usodni uri zbrati ves narod okoli sebe za majniško deklaracijo? Sploh, ali ni to tisto, kar daje med našim ljudstvom duhovnu neporušno veljavo? Ko ljudstvo sluti, da je še boljši, nego je videti, in ko sovražnik čuti, da ne more biti tako hudoben, kakor bi ga on rad imel.

V našem času bi radi izrinili duhovnika iz šole in javnosti. Kaj mislijo doseči? Uti res lahko marsikdo, tudi ukazovati je lažje nego ubogati, toda vzgoja je

najbolj varna v rokah duhovnikovih, ki pozna človeško srce in potrebo zatajevanja, ker je moral o tem pri lastnem razvoju voditi račun. Kjer ne puste duhovna zraven, lahko stavimo 100 proti 50, da bo, ker je narava presebična, manjkalo v družbi plemenitih nagibov.

Ko je nekdo Krek čul kisló trditev, da en slab duhovnik več pokvari nego more deset dobrih popraviti, je z nevoljo ta izrek ravno narobe obrnil, in čutili smo, da je prav tako.

Zares je v njem prebivala evangelijska ljubezen, ki se javlja v dalekomiselni potrpežljivosti. Ni mu bilo kar tako videti, a smo dobro vedeli, da je pobožen, kadar je z nami molil angelsko češčenje.

Bolje sem mogel spoznati njegov duhovski značaj šele v bogoslovju, kjer sem se seznanil tudi z virom njegove duhovne sile, s svetim pismom. Kako globoko in živahno ga je umeval, mrtve črke so pred njim kar oživele in pripovedovale nezasluteni reči.

Našel sem, da je marsikatera Gospodova poteza prešla nanj, in se ne čudim, da je znanemu slavilcu »Resnica« očitala, da Kreku priveda božje lastnosti. Najbolje bi ga označila Gospodova beseda Petru: Duc in altum!

(Dalje.)

stanja, ustavo in vrnitev Zaglul-paše, ki ga imajo Angleži interniranega. Francozi na tistem podpirajo nacionaliste, da Angležem nagajajo.

+ Imperialistična politika ruskih sovjetov na Kitajskem. Med Rusijo in Kitajsko se vrše že nekaj časa diplomatska in gospodarska pogajanja, ki se tičejo v prvi vrsti zelo zapletenega vprašanja vzhodno-kitajske železnice, katero vsebuje cel gromadni sklop najrazličnejših koncesij, kapitulacij, denarnih pogodb etc. etc. še iz časov carizma. Dasi sovjeti kakor vedno tudi v tem slučaju izjavljajo, da nočejo imeti nič opraviti z grabežljivo politiko carjev, v vprašanju vzhodnokitajske železnice le odločno stojijo za pravice, ki so bile od Rusije pridobljene za časa carjev. Drugo vprašanje se tiče takozvane zunanje Mongolije. To so boljševiki v boju z belogvardejci leta 1919-1920 zasedli in v Urgi vstoličili avtonomno mongolsko vladu, ki jo pa v resnici vodi Moskva. Tudi nekaj ruskih čet je še v deželi, ki je pa Rusi niso nič kaj voljni zapustiti. Pogajanja s Kitajsko vodi Joffe in Pogodin, s katerimi so Kitajci jako nezadovoljni, ker tudi vodita komunistično propagando. Ali bo Kitajska uspela, pa je veliko vprašanje, ker vlada v njej pravkar največja anarhija.

Bavarski fašisti.

V Monakovem je glavni tabor »narodno socialistične nemške delavske stranke«, kakor se oficijelno nazivljejo bavarski fašisti. Pred hišo, kjer je njihov generalni štab, stražijo oboroženi fašisti v uniformi napadalnih oddelkov. Seli peš ali na kolesih markirajo veliko naglico. V hiši uradujejo uradniki. Vse je točno in natančno organizirano. Vse kaže, da je gibanje po številu močno. Nevarno pa ni vsled svoje številne moči in napadalnega duha, marveč po svoji resni organizaciji, ki je opremljena s socialističnimi gesli. Še nevarnejša je vojaška organizacija. Skoro vsi nekdanji frontni oficirji so dali svoje moči na razpolago tej organizaciji. Ti zbirajo armado, jo urejajo, vzgajajo. Propaganda se vrši zelo spretno. Nezadovoljnost kažejo sedanost, trpinčenim in lačnim pa, ki bi se sicer ukvarjali s komunističnimi dejami, slikajo na steno nemški ideal nove vojske, ki bo še le svet pravično uredila. Tako iz revolucionarcev postajajo borci reakcije.

Simbol narodno socialistične fašistovske organizacije na Bavarskem je križ iz dveh sekir. S tem označujejo tudi svoj antisemitski program. To je znak znanih vojaških organizacij »Orgesch« in »Orka«, znak domačih bramb obersta Xylandra in fašistovskih čet Adolfa Hitlerja. Geslo je: »Domovini pomagati iz najnižjega hlapčevstva«. Krvavo rdeči plakati vsak dan pozivljejo na zborovanja. Tu govore voditelji o boju proti judovski vlad v Berlinu, o obnovi Nemčije na germanski podlagi ter o »veliki uri osvoboditve«, ki kmalu pride in ki ne bo poznala prizanašanja.

Odkar je Mussolini zmagal v Italiji, cela Bavarska prisega na fašistovsko idejo. Propaganda pa gre še dalje. Prešla je na Würtembersko, Badensko in celo v Gor. Šlezijo. Nikdar ni bil notranji mir Nemčije še tako ogrožen.

Vse to gibanje pa se vrši odkrito pred očmi ententne policije, ki pa mirno gleda in molči.

Volivno gibanje.

v Volivni oklic SKS je vsled svoje vsebinske lažnosti raztogotil celo »Jutro«, ki je samostojne ves čas hvalilo in jih priporočalo. Saj še v isti številki trdi, da prvaki SKS polno pravilne in previdne presojejo kakor njihovo glasilo. Zato ukazuje vodstvu SKS, da svojo redakcijo posvari, ker bi sicer demokrati morali zagrabiti za šibo in bi jih dobili našeskali. Nam se zdi, da so leskovka, ki jo JDS namaka za samostojne in s katero grozi, razkritja o podporah, ki jih je delil dobrotljivi gospod dr. Žerjav. Z ozirom na volivni oklic SKS pa piše »Jutro«: »Demagogija se da odpustiti, laž ne.«

v Ubogi centralisti! Slovenski centralisti se na vse strani obračajo in iščejo zaveznikov, ki bi hoteli pri bodočih volitvah z njimi deliti politično smrt. Dr. Kukovčev klic po »naprednem« volivnem bloku je glas vpjočega v puščavi. Celo sorodna SKS hčrka demokratske stranke, se boji vezati se z JDS, čeravno je še pred nekaj dnevi pisal njen predsednik Drogenik, da zapusti politično bardo, ako se to ne zgodi. Sedaj se je JDS obrnila na predsedništvo »Narodno-socialistične stranke« v Ljubljani z vabilom, da se izjavi, je-li pripravljeno pogajati se radi skupnih list v vseh treh slovenskih volivnih okrajih. O tem poroča »Jutro«.

v Tud dobro sredstvo. Predsednik parlamenta dr. Lukinič se je pismeno obrnil na Pašića z opozorilom, da ni dovoljeno po zakonu klicati na vojaške vaje volivce v roku, ko zakon vpokliče

izrečno zabranjuje. Take vpoklice dobivajo celo bivši opozicijski poslanci v krajih, kjer se radikalom ne godi pre-dobro. Tako izgledajo v resnici »svobodne volitve«, o katerih govori notranji minister Vujičić v svojem fermanu na podrejene mu oblasti.

v Ali je resnica ali je ironija? »Epo-ha« javlja, da bo nosilec demokratske liste za mesto Belgrad znani Krsta Ciovarić, njegov radikalski protikandidat pa bo sedanji finančni minister dr. Stojadinović.

v Nosilec demokratske liste v Sre-mu bo g. Svetislav Popović, bivši pomočnik finančnega ministra Kumanudija.

v Minister za vere, v resnici pa pravi minister notranjih zadev g. Ljuba Jovanović bo nosilec radikalske liste v se-vernji Dalmaciji, v Boki Kotorski in v Bosni.

v Proti kandidaturam iz Belgrada. Proti raznim kandidaturam, ki jih hoče Belgrad vsiliti Vojvodincem, se obrača »Banatski Glasnik« z besedami: »V zmagi radikalne stranke vidimo rešitev države. Resno pa opominjamo vodstvo radikalne stranke, da ne nasede političnim špekulantom in političnim evnuhom. Banat bo pomagal radikalom do absolutne zmage, naj nam pa ne vrivajo kandidatov, ki so v svojih okrajih že propadli. Mi nimamo moči, da obujemo v življenje politične mrličke.«

v »Hrvatski Radikal« bo ime novemu listu, ki ga bo začela izdajati v Zagrebu srbska radikalna stranka. Volivni odbor radikalne stranke je že dovolil kredita pol milijona dinarjev za novi list.

v 3000 volivnih reklamacij je bilo baje vloženih v Novem Sadu zadnji dan za reklamacije določenega roka.

Kulturni škandal Sokola ob državni meji.

Gornja Radgona, 6. jan. 1923.

»Narodnonapredni«, z dušo in telesom »jugoslovansko« nadahnjeni Sokol je doprinesel ob naši državni meji sijajen dokaz za svojo minimalno moralno kvaliteto. Čin, ki je z njim dokumentiral gornjeradgonski Sokol svojo toliko hvalisano narodnost in naprednost, je tolik kulturni škandal, da ga ne moremo dovolj ožigosati pred širšo javnostjo, ki se sramuje grde blamaže pred avstrijskimi Nemci.

Stvar pa je ta: Sokol in demokratsko-napredno Dramatično društvo v Gornji Radgoni si hočeta v Gornji Radgoni zgraditi svoj društveni dom. Ker pa člani sami za tako drago podjetje nimajo dovolj sredstev, so si v svoji neumnosti ali vsaj neverjetni omejenosti oziroma prebrisaniosti izmislili naravnost drzen način za osiguranje podpor.

Najprej se niso zadovoljili samo s peticijami na domačine Slovence, niti jim ni bilo dovolj, da so poslali nemško pisane prošnje našim državljanom Nemcem, morali so jih poslati tudi radgonskim Nemcem, ki imajo pri nas svoja posestva. V prošnji stoji doslovno:

»Um... Gornja Radgona auch zum kulturellen Zentrum des Bezirkes zu machen, hat sich der gefertigte Vorbereitungsausschuß die schwere Aufgabe gestellt, in Gornja Radgona ein Vereinshaus (Dom sokolskega in dramatičnega društva) mit einer größeren Bühne und einem Saal, der auch Turnhalle wäre, zu errichten.

Zur Verwirklichung dieses hohen Zieles sind jedoch schwere materielle Opfer erforderlich; mit gutem Beispiele voran gehen die Beamten, heute die Armisten unter den Armen, die sich monatliche Beiträge zusammen vom Munde absparen. Doch dies ist mehr Ideal als praktische Hilfe.

Wir wenden uns daher vertrauensvoll an Euer Wohlgebornen mit der Bitte, uns mit einem größeren Beiträge, sei es in Geld, sei es in Baumaterialien, beizuspringen.

Das Bewußtsein, an einer eminenten Kulturarbeit mitgetan zu haben, sei nebst unserer Dankbarkeit Ihr Lohn. Mit vorzüglichster Hochachtung: Dramatično društvo v Gornji Radgoni (štampilja). — K. Maurič, Oberlehrer. — Dr. Turato, Gerichtsvorstand. — Lobnik, Tierarzt. — Kline, Steuer-verwalter. — Notar H. Poljan.

Pod to bi lahko mirno pripisali: »Der Zweck heiligt die Mittel.« To sramotno počenjanje Sokola najlaže pojasnimo s sledečo primero: V nemški Radgoni gradi Südmarka svoj »Deutsches Haus« ali pa »Deutscher Schulverein« kako renegatsko šolo in za podporo prosí nas Slovence to-stran državne meje.

Vplivna oseba gornjeradgonskih Sokolov se je svoj čas ob navzočnosti pisca teh vrst izjavila, da bodo Nemci radi pri-spevali za zgradbo sokolskega doma, ker si morajo pridobiti pri naših oblasteh naklonjenosti — posebno dvolastniki pri ob-mejnem prometu. In tako korupcijo si do-volijo ob meji reprezentanti naše državne oblasti!

S tem pa stvar še ni končana. Društvi sta si drznili prositi gornjeradgonsko ob-čino, ki je nedavno prejela v last bivši radgonski občinski opekarni, da daruje za zgradbo sokolskega doma opeko. Demo-kratski občinski odborniki, ki so obenem vodilni člani imenovanih društev, so na ne-postaven način takorekoč izsilili glasova-nje o tej prošnji na seji občinskega sveta, o darilu, ki reprezentira vrednost 580.000 kron. S tolikim premoženjem občinskemu svetu samemu ni dovoljeno razpolagati.

Vrh tega glasovanje samo ni bilo pravilno. Proti sklepu, ki je faktično obveljal, pa formalno ni bil pravilen, je vložen priziv.

Kaj reče k temu Jugoslovanski so-kolski savez? Kaj UJU — in Jugoslo-vanska Matica? Pri vseh teh organizacijah so včlanjeni dični gospodje ob naši državni meji v Gornji Radgoni. — č.

Primorske novice.

p Usoda slovanskega uradništva v Primorju. Sedanja italijanska vlada se je odločila za brezobzirno poitalijanče-vanje narodnih manjšin. Ob sprejetju načrta o upravni razdelitvi novih po-krajin so naglašali, da mora raznarod-o-vanje izvršiti uradništvo. Vlada je že iz-dala poseben odlok, ki določa, da se ob-drže v službi samo zanesljivo italijansko misleči življi, ki so dosegli italijansko državljanstvo, vsi drugi uradniki se pa odpuste brez vsake odškodnine ali pre-skrbe. Znanje italijanskega jezika je predpisano in bodo morali drugorodni uradniki iz italijansčine položiti izpit. Vpokojevcem teče pokojnina od dne, ko so dosegli italijansko državljanstvo.

Štajerske novice.

š Minister kraljevine SHS v Mariboru. Na praznik sv. treh kraljev je prišel v Ma-ribor minister dr. Županič. Časnikarjem je dejal, da ni minister za Slovenijo, ampak minister kraljevine SHS in svetovalec kro-ne. Na vprašanje, kaj je delal Susteršič v Belgradu, je odklonil vsak odgovor. Raz-govarjal se je z delegacijo Nemcev dr. Oro-slom in Naskom, bivšim mariborskim pod-županom.

š Iz Rogaške Slatine nam pišejo: Takoj po praznikih se je pokazalo, da je bila misel na poskus z zimsko sezono zelo srečna, kajti gostov prihaja čim dalje več in se je zdaj otvorila tudi še slavnoznana kopel »Styria«. Saj pa tudi razmere vsakega, ki potrebuje le-čenja, kakor ga nudi Rogaška Slatina, niso take, da bi se mogel odtrgati od svojih po-slov čež poletje. Poleg tega so kajpak tudi cene i za stanovanje i za hrano nerazmeroma nižje in se jih ni treba ustrašiti niti — jav-nemu nameščencu. Tudi otvoritev gospodinjs-ke šole, za katero se je priglasilo nepriča-kovano veliko število deklet in mladih žena, je poživilo tukajšnje življenje, da Slatina letos nikakor ni zimska Trnuljčica prejšnjih let ob tem času.

š Splošna organizacija vojnih invalidov, vdov in sirot za slovensko ozemlje, pover-jenstvo Celje vabi vse tovariše vojne inva-lide, vdove in sirote na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. ob devatih do-poldne v prostorih hotela Skoberne na Ljub-ljanski cesti v Celju.

š Osebnost. Vlada tajnik in vodja okraj-nega glavarstva v Pljuju dr. Otmar Pirkmajer je dobil od ministrstva za notranje zadeve 6 mesečni dopust in podporo za proučevanje uprav v srednje-evropskih državah.

š Kernerstockov »Črni Orel« v Mariboru. Prodajni Znanstvena gostilna pri »Črnem Orlu« na Grajskem trgu v Mariboru je baje defi-nitivno prešla v last najemnika g. Zemljčiča. Kot prodajna svota se imenuje 6 milijonov kron — cena bi bila najmanj za polovico pretirana. Gostilna je bila od nekdanji znani nemški »Trotzburg« s svojim sloviti »Kern-stockstuberi«, posebna soba, ki je ostala še v današnji deli nedotaknjena s svojimi vzga-nimi vsenemškimi verzi »treudeutsch bis in den Tod« itd. Ta soba, posvečena tistemu Kernerstocku, ki je zapisal znano krilatico: »Lieber rauchgeschwarzte Trummer als ein windisch Maribor«, je postala kmalu po pre-vratu generalštaba zbirališče mariborskih slovenskih prvakov. Zadnji lastnik te hiše je vsenemški industrialec dr. Franz, ki se je ob nakupu pogodbeno in vknjiženo (z 26 podpi-si) zavezal, da te hiše nikdar ne proda kake-mu »Windischerju«. In vendar — ako zgor-nja vest odgovarja resnici — je g. Franz po-godbo prelomil.

š Novi stanovanjski urad v Mariboru. Pod predsedstvom okrajnega sodnika Vrabla se je v petek konstituiral v Mariboru novi stanovanjski urad. Ob tej priložnosti so se določili prisodniki raz-sodišča, ki bo reševalo najemniške spore.

š Železniški tatovi zopet na delu. Tatvi-ne, ki so se vršile v velikem obsegu na progi Maribor in ki so v zadnjem času nekoliko po-jenjale, prihajajo zopet v »modo«. Pred krat-kim so oropali na glavni postaji Maribor stoječi, za Sofijo pripravljeni poštni voz. Že-lezniški policiji se je posrečilo zaslediti prave-ga storilca. Se bolj značilna za predrznost železniških tatov pa je tatvina, ki se je izv-ršila na praznik, dne 6. t. m. pri večernem osebnem vlaku Zagreb-Maribor. Iz Zagreba je odšel na vse strani dobro zapet in s klju-čavnicami zavarovan prikolni voz (med poštnim in službenim vozom). Ko je vlak po 10. uri ponoči dospel v Maribor, so zapazili, da je bil voz vlomljen in okraden. Ugotovilo se je, da so vlomilci vzeli iz voza dve bali manufakturnega blaga, namenjenega za Lju-tomer; ena bala je tehtala 38, druga 55 kg. Tik za tem vozom so bili v službenem vozu štiri uslužbeni. Celo dolgo pot od Zagreba do Maribora ni nihče opazil, da je voz vlom-ljen in okraden.

Dnevne novice.

— Skrb ministrov za življenje držav-ljanov. Vojni minister — seveda bivši, ker se skoro vsak mesec spreminjajo — je pri-šel na zatožno klop, ker je lansko leto re-krutacija spravila cele čete vojakov ob živ-ljenje. Kaj je s preiskavo, se ne ve. Kaj je mar ministru življenje državljanov! Tako si menda misli tudi zunanji minister Nin-čić, ki pusti Božidarja Severja, bvslega ge-renta v Dolnji Lendavi, že deseti mesec v mažarski ječi v Budimpešti. Ogri so ga pri-jeli, ker je šel brez vizuma čez mejo. Ob-tožujejo ga veleizdaje, ker je delal proti integriteti ogrske države, in radi špionaže v prid SHS. Leži že 6 mesecev težko bolan v jetiški bolnišnici. Pred enim tednom je dobila njegova sestra od ravnateljstva bol-nišnice dovoljenje, da ga sme obiskati, ker se bori s smrtjo. Naše ministrstvo je bilo že ponovno opozorjeno na ta mažarski škan-dal, a ministrstvo še ni doseglo ničesar, če je sploh kaj storilo, da reši življenje držav-ljanu. Ali pa je vpliv naše vlade pod ničlo pri mažarskih potentatih?

— Sporočilo g. Pašiću in radikalni stranki. G. dr. Susteršič je imel včeraj v dvorani pri Levu v Ljubljani shod zaupni-kov iz cele Slovenije. Udeležilo se ga je okrog 20 oseb, same politične kapacitete, kakor gg. Jos. Debeljak, Volta, pasar Kre-gar, Petrc, Bartol in še par drugih Ljub-ljančanov, nadalje g. Korbar iz Sp. Hrušce in gg. župnika Anton Oblak in Škrbec, gosp. Sinkovec in še par drugih osebnih prija-teljev dr. Š. oziroma radovednežev. Za Sta-jersko se nihče ni odzval vabilu.

— Prijava vojne škode. Ministrstvo za socialno politiko je podaljšalo za področje pokrajinske uprave v Ljubljani rok za pri-jave škode, ki so jo pretrpeli naši držav-ljani v vojnem času na ozemlju, katero je po rapalski pogodbi pripadlo Italiji, kakor tu-di o škodi, ki je bila povzročena našim državljanom na ozemlju, katero je zasedla Italija, po političnih nasilstvih in izgredih, do 20. januarja 1923. Prijave, ki morajo biti sodno ali po izjavah svojeručno podpisanih prič potrjene in z vsemi dokazilnimi podat-ki in dokumenti opremljene, je vlagati pri oddelku za socialno politiko pokrajinske uprave v Ljubljani.

— Finančni minister potuje. G. Sto-jadinović je odpotoval v petek v Belje. Listi pravijo, da »radi kontrole«. — Ali pa morebiti po vzoru bivših »kontrolor-jev« radi »butera«?

— Dober minister. Ministrstvo za pro-met dolguje raznim tvrdkam več milijonov dinarjev za dobavljeni železniški material. Te tvrdke čakajo že mesece in mesece na izplačilo svojih terjatev, toda zastoj. Ko pa je nastopil svoje mesto sedanji minister za promet dr. Velizar Janković, je takoj na-kazal svoto od 6 milijonov dinarjev za iz-plačilo terjatev »delniške družbe za dobavo železniškega materiala«. Minister Janković je namreč — predsednik te delniške druž-be...

— Za siromake v Belgradu je poklo-nila Vincencijeva družba v Belgradu v roke mestnega zastopa 4.500 dinarjev.

— Sladkor za uradnike. — Uradniška konzuma zadruga je dobila iz cukrarne v Belju 20.000 kg sladkorja za svoje člane. Sladkor se bo prodajal po 12 dinarjev ki-logram. Ni treba menda omenjati, da gre za uradniško konzumno društvo v Belgra-du. Uradniki v Sloveniji lahko plačujejo z ozirom na svoje »visoke« dohodke sladkor po 22 dinarjev kilo.

— Ne gre in ne gre. Namreč g. Kuma-nudi. Komaj je s svojimi sijajnimi uspehi zapustil finančno ministrstvo, že rije v upra-vo monopola kot član upravnega odbora. Če bo vlada njegovo kandidacijo potrdila, bo tobak kmalu za 200 odstot. dražji in še bolj zanič kot je že.

— Iz službe odpuščen sta v ministr-stvu za socialno politiko poleg mnogih drugih uradnikov tudi gg. Arnošt Go-lob in Ivan Majer.

— Imenovan in vpokojen. »Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovena-ca« št. 292 z dne 28. decembra 1922 pri-našajo na enem mestu kraljev ukaz, s ka-terim se imenuje Peter Kostić, profesor bo-goslovnice v Prizrenu, za načelnika za Bosno in Hercegovino, Dalmacijo in Slove-nijo pri generalni direkciji posrednih dav-kov — na drugem mestu pa kraljev ukaz o vpokojitvi istega načelnika Petra Kostića. Prvi ukaz nosi datum 28. septembra 1922, drugi pa 1. oktobra 1922. Ta si je hitro zaslužil načelniško pokojnino.

— Špekulacija s stanovanji v novih hišah. Kakor poročajo zagrebški listi, se vrši tam nezasišana špekulacija z no-vimi hišami. Ljudje zidajo hiše na ta način, da zahtevajo od strank najemni-no za več let naprej; tako si zagotove brezobrestni kapital za zidanje. Kakšne cene zahtevajo, razvidimo iz tega, da stane stanovanje v čisto priprosti nizki hišici v okolici 5000 K mesečno!

— Težno poročanje. Novosadsko de-mokratsko »Jedinstvo« objavlja brzo-javko iz Ljubljane, datirano od 4. janu-erja t. l., glasom katere se je Radić se-stal z nekimi svojimi prijatelji v Ljub-

ljani in imel velik šhod, na katerem je vabil Slovence, da vstopijo v hrvatski blok. — V Ljubljani seveda o tem shodu nihče nič ne ve, ker ga ni bilo.

— **Za odpravnik poslov čehoslovaškega poslanstva** v Belgradu je imenovan dr. Svagrovski. Novi poslanik je bil pred vojno odvetnik v Pragi.

— **Letalski promet med Češko in Rusijo.** Uprava ruskega letalstva je sklenila uvesti redni letalski promet na črti Charkov—Kiew—Praga.

— **Iz življenja moskovskih dijakov.** V »Izvetjih« opisuje Artomovov bedo onih dijakov, ki obiskujejo od boljševiskov ustanovljeni medicinsko-pedagoški zavod. Izmed 800 dijakov jih uživa 30 ustanove, drugi so pa večinoma brez vsega. Prenočujejo na kolodvorih, v cerkvah ali pa pod milim nebom. Svoj kruh si služijo kot nosači na kolodvorih (10 milijonov rubljev dnevno), kot nočni čuvaji (4 milijone »nočno«), dijakinje pa živajo in perejo. Večina jih ne zasluži niti 30 milijonov mesečno in mora vsled tega živeti le ob črnem kruhu. — So pa zopet vseučilišča, kjer so dijaki izborno oskrbljeni.

— **7 ur letanja brez motorja.** Francoski letalec Toret je letel 7 ur z letalom brez motorja. To je doslej največji rekord.

— **S parobrodom preko Rusije.** Ruski dopisnik »Il Piccola« javlja, da je nedavno preplul neki nemški parobrod od 1000 ton celo Rusijo iz petrograjske luke do Kaspiškega morja. Plul je po Nevi do jezera Ladoga in od tam po celi vrsti prekopov do Volge. Parobrod je bil obložen z blagom za Erzeli, glavno izvozno luko Perzije v Kaspiškem morju. V angleških trgovskih krogih je to potovanje napravo velik vtis.

— **Stoletnica Aleksandra Petöfija.** 1. jan. 1923 je preteklo 100 let odkar se je v Kis Körösu pri Budimpešti rodil največji madžarski pesnik Aleksander Petöfi. Dejansko je bil Petöfi slovanske krvi; njegov oče, mesar, je bil Bunjevec iz Bačke in se je pisal Petrovič. Tako se je podpisoval do l. 1842. tudi njegov sin Aleksander, potem pa je končno veljavno pomazžaril svoje ime. Petöfi je bil ognjevit narava ter je opeval ljubezen in svobodo. Padel je v bitki pri Szegedvaru l. 1849. kot major madžarske vojske, star še-le 27 let.

— **Ženske slušateljice na nemških visokih šolah.** Glasom uradnih podatkov študira tačas na vseh univerzah v Nemčiji 8185 žensk, t. j. 9-58% vseh slušateljcev. Samo na pruskih visokih šolah študira 4112 žensk. 44% dijakinj je iz meščanskih slojev. Največ žensk se posveča filozofičnim in filologičnim naukom, najmanj kmetijstvu.

— **Proti slabemu čitju.** Svet francoske Častne legije je te dni izključil iz zveze člana Viktorja Margueritte, ker je posebna komisija izrekla, da je njegov zadnji roman nemoralen. Koliko krika je bilo včasih, če si je kdo drznil zahtevati, da literatura ne preziraj moralnih zakonov. Sedaj se je postavila na to stališče tudi francoska častna legija. Tej menda svobodni-eleci ne bodo očitali obskurnosti.

— **Smrt 116 letnega.** V Kubežu v Črni gori je te dni umrl 116 let stari Bogdan Đurašević. Zapustil je 6 sinov in 6 hčera, 48 vnukov in mnogo pravnukov.

— **Osebnosti.** Za predsednika višjega deželnega sodišča v Ljubljani je imenovan dosedanjí načelnik ljubljanskega oddelka ministrstva pravde dr. Janko Babnik. — Za načelnika oddelka ministrstva pravde je imenovan dvorni svetnik dr. Milan Škerlj. — Šef inšpektorata državnih železnic R. Negovetič je vpokojen. Za njegovega naslednika je imenovan načelnik v prometnem oddelku ravnateljstva v Zagrebu Srečko Benedek.

— **Poročil se je na praznik sv. Treh kraljev** tajnik SLS v Novem mestu g. Munda z gđ. Pavlo Štrumbelj, učiteljico na Gor. Sušicah. Poročilo ju je glavni tajnik SLS g. dr. Kulovec. Mlademu paru obilo sreče!

— **Strašna eksplozija in požar v Gradcu** se je skuhal v domišljiji nekaterih lovec po senzacijah. Ta vest se je bliskovito hitro razširila od Maribora do Ljubljane. Po mariborskih vesteh je v Gradcu »gorelo« že v petek, po ljubljanskih pa še-le v nedeljo. Število mrtvih se je z vsakim trenutkom večalo. Hiš je pogorelo najmanj 70. Včerajšnji »Naprejek« celo iz Gradca »dobilo« poročilo o tej strašni katastrofi. Piše namreč: »Iz Gradca smo prejeli poročilo o strašni eksploziji, ki je uničila del mesta. Število ponesrečenih je veliko. O podrobnostih bomo poročali.« Vprašali smo telefonično v Gradec, kaj je na teh vesteh resnice in dobili odgovor, da tam o kakršni eksploziji ali požaru ničesar ne vedo. Zato smo zopet radovedni, kakšne bodo podrobnosti, o katerih bo »Naprejek« poročal.

— **Zrtev centralizma.** V Kranjski gori se je v četrtek, dne 4. januarja dopoldne ustrelil na pokopališču v glavo s svojo službeno karabinko Anton Puljo, samski častni finančni preglednik. Služil je že 27 let zvesto in pridno pri finančni kontroli. Oktobra preteklega leta pa je bil nenadoma prestavljen globoko doli v Srbijo. A ni mogel iti zaradi

neozdravljive bolezni. Moral je v ljubljansko bolnico, kjer je ostal 21 dni. Zdaj mu pa niso hoteli nakazati nobene plače več. Tri mesece je živel brez vseh denarnih sredstev po milosti in poštovanosti drugih. Pritoževal se je na vse strani. Odgovarjali so mu, da je tu v Sloveniji že zbrisan iz staleža, a tam v Srbiji še ni vpisan. Nazadnje ga je obup gnal v smrt. Bil je pošten, dobrušen in miren človek; res prav čudno, da je mogel kaj takega storiti. Sploh pa uboge finančne stražnike na poseben centralističen način prestavlja v Srbijo. Najprej začasno brez družine, tako da nimajo nobenega rednega življenja. Mož mora služiti v Srbiji, žena in nedorasli otroci životarijo v Sloveniji, odrasli otroci pa hodijo v mestu v šole. Tako je marsikatera družina raztrgana na trije. Potem nastavlja stalno v Srbiji, a če se kdo brani, kar je razumljivo, ga odstavijo od službe in mu vzamejo plačo in pokojnino. Kako dolgo še?

— **Vse invalide, vojne vdove in sirote,** vključene pri Splošni organizaciji vojnih invalidov, vdov in sirot, poverjeništvu za Ljubljano in okolico, obveščamo tem potom, da se vrši dne 21. januarja t. l. ob pol 9. uri dopoldne v prostorih gostilne pri »Zlatorogu« 8. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: Volitev predsednika občnega zbora, poročilo funkcionarjev, absolutorij, volitev novega odbora ter razmoterosti.

— **Material za bolnice,** ki se ne dobi in ne izdeluje v naši državi, je glasom najnovejše naredbe ekonom.-fin. komiteja carine prost.

— **Naslov »gospod« v Rusiji.** Na razoročitveni konferenci v Moskvi, katere so se udeležili zastopniki sovjetske vlade in obrobni držav, so sovjetski zastopniki zopet prvič rabili naslov »gospod«.

— **Prva justifikacija na Čehoslovskem.** Danes bo v Pragi izvršena obsodba nad 36 letnim Ludvikom Novakom, ki ga je porotno sodišče v Taboru obsodilo na vislice. To bo prva justifikacija v Čehoslovski republiki.

— **Nov nemški list.** V Zagrebu je začel izhajati gospodarsko-politični tednik »Der Morgen«. Izhajal bo vsako nedeljo. Izdaja ga konzorcij, tiska pa se v »Tipografiji«.

— **Generalni izseljeniški komisariat krajevine SHS v Zagrebu** objavlja: Precejšnje število naših državljanov, ki se hočejo izseliti v Južno Ameriko, potuje preko Trsta, kjer si nameravajo preskrbeti pri konzulatih dotičnih držav potrebne vizume. Večina odpotuje iz svojega kraja preden so si preskrbeli uverenja, ki jih zahtevajo dotični konzulati za izdajanje vizumov, ali prihajajo z dokumenti, ki jih zahtevajo konzulati Severne Amerike za odpotovanje v Severno Ameriko, nimajo pa onih dokumentov, ki so potrebni za potovanje v Južno Ameriko. Naša delegacija v Trstu vsled tega večkrat prihaja v neugoden položaj, ker mora zadržati naše državljane več dni ali celo več tednov, da dobi odgovor od pristojnih oblasti glede osebnih podatkov izseljenca. Poleg rednega potnega lista se zahteva od onih, ki potujejo preko Buenos Airesa ali Montevidea v Južno Ameriko, nastopno: 1. potrdilo, da dotična oseba ni bila kaznovana; 2. zdravniško spričevalo, da je dotična oseba zdrava in da ni imela preje nikakih bolezni. — To spričevalo mora biti potrjeno od pristojne občine; 3. potrdilo občine, da je dotična oseba sposobna izvrševati svoj poklic. Izseljenici morajo ta potrdila, prevedena na italijansko ali francosko, pripeti seboj, da jim ne bo treba plačati visokih stroškov za prevod in za legitimacijo pri naši delegaciji. Izseljenec v Južno Ameriko se opozarja na ta navodila.

— **Reforme v italijanski armadi.** Italijanski ministrski svet je v svoji seji dne 5. t. m. sprejel načrt o preobnavah v armadi. Po tem načrtu se zviša v armadi službena doba od 8 oziroma 12 mesecev na 18 mesecev. To je potrebno predvsem zaradi zadostne izobrazbe podčastnikov. Ker pa je v Italiji potrjenih vsako leto nad 300.000 mož, kar znatno presega mirovno stanje vojske, so predvidene obsežne oprostitve: predvsem se popolnoma opuste vzdrževalci družin, potem taki, ki imajo kako telesno hibo; dalje se bodo vojaki, ki se bodo hitro in temeljito izvežbali v vseh vojaških stvarih, pred potekom službene dobe odpustili domov; dovoljevali se bodo žrtveni dopusti in ozirali se bodo tudi na posamezne, iz posebnih družinskih razlogov vpoštevavanja vredne slučaje. V armadi sami se izvrše razne spremembe. Planinske čete — pehota in toj latio — se izločijo iz dosedanjih divizij in organizirajo samostojno. Ustanove se poobni naskočni oddelki z vozovi. V poljskem topništvu se ustanove oddelki s topni na konjih. Preuredi in izpopolnjuje se tudi tehnične čete in tren.

— **Kočeje.** Državni zavod za slepce. Povodim božičnih praznikov se nas je spomnilo mnogo prijateljev in dobrotnikov z voščili in darovi ter omogočilo na ta način, da smo se imeli prav dobro. Iskrena hvala vsem. Pri tej priliki izrekamo najprisernejšo zahvalo tudi upraviteljem slovenskih dnevnikov, ki nam pošiljajo svoje liste brezplačno; takisto vsem drugim, ki so nas preskrbeli z zabavnimi in poučnimi živimi.

— **Gospodarski zvon** nam pošilja v objavo sledeče: Obratno ravnateljstvo južne železnice je nabralo med svojim uradnim in uslužbenstvom v Ljubljani ob priliki smrti matere g. dr. A. Faturja znesek 400 K v prid Gospodarskemu zvonu. — Št.

Jakobski gledališki oder je podaril od igre »Noč na hmeljniku« svoj čisti dobiček v znesku 500 K Gospodarskemu zvonu. — Za Gospodarski zvon je darovala lekarna Trebnje K 1130 (zbirka požrtvovalnih akademikov). — »Ljudski oder« v Ljubljani je daroval za Gospodarski zvon svoj čisti dobiček od igre Revček Andrejček v znesku 2537 kron 60 v. — Josip Kenda, notar v Cerknici je poslal za Gospodarski zvon znesek 200 K, katere je plačal vsled poravnave Josip Znidarič iz Grahovega 34 v kazenski zadevi Krajčevih iz Grahovega 33.

— **Paketni promet s Črno goro.** Svoj čas smo poročali, da je paketni promet s Črno goro zaradi snežnih zametov ukinjen. Ker do danes poštni uradi niso dobili uradnega obvestila, da je paketni promet s Črno goro zopet odprt, se paketi za Črno goro še ne sprejemajo. Toliko obšinstvu v blagohotno naznanilo.

— **Lep delavski dar.** Delavstvo v delavnicah zagrebske cestne železnice je iz lastne pobude izdelalo za zagrebski reševalni oddelk popolnoma brezplačno poseben nov voz. Potrebni material je dalo na razpolago ravnateljstvo cestne železnice.

— **Občina in narodno zdravje.** V Šapini, v okraju požarevskem, so občani ustanovili društvo za ohranitev zdravja. Društvo je ustanovilo lekarno za prvo pomoč bolnikom. — Društvo naj bi služilo za vzgled ministrstvu za narodno zdravje.

— **Zagrebska bolnišnica za kužne bolezni** na Zelenem bregu je s 30. dec. 1922 definitivno prešla v državno upravo, in to za 10 let. Bolnišnica pa ostane last mestne občine, ki bo vsako leto prispevala za upravo 800.000 K.

— **Ponarejeni dolarji.** Budimpeštanska policija je zaprla večjo družbo ponarejevalcev dolarjev. Ponarejali so komade po 5, 10 in 20 dolarjev. Stroj za ponarejanje denarja je vreden 15 milijonov kron.

— **Nacionalistična blaznost.** Nacionalistični šovinizem na eni rodi šovinizem na drugi strani. Nemcem je treba priznati, da so po vojni zašli v težavne razmere. Zato je razumljiv njihov odpor proti pritisku francoskega nacionalizma. Ni pa odpustljivo, kar se od nemške strani v tem oziru piše. Sovražstvo in boj se oznanja. Na čelu teh čudnih pridigarjev korakajo bivši generali in ekselence. V opavski »Deutsche Post« beremo za božično prilogo dopise nemških in avstrijskih generalov ter drugih mož. Nemci iz Nemčije: Hindenburg, Ludendorff, dr. Helfferich itd. pišejo bojevito, toda tako daleč kakor bivši avstrijski general znani Alfred Kraus nihče ni šel. Ta je zapisal za Božič te-le besede: »Zareča, požrtvovalna ljubezen do lastnega naroda, vroče, goreče sovražstvo proti njegovim sovražnikom... to so elementi, iz katerih izhaja močno narodno čuvstvo.« Gospod general Kraus pa dobro ve, da je tako narodno čuvstvo povzročilo svetovno morijo, v kateri je ravno on vodil tisoče v smrt brez uspeha. Na tak način ne pride svet do miru.

— **Znižanje krušnih cen v Italiji.** Italijanska vlada je poslala prefektom okrožnico, s katero jim naroča, naj opomnijo peke in testeninarje, da z ozirom na znižanje uvozne carine primerno znižajo tudi cene svojim izdelkom.

— **Koliko uradnikov ima čehoslovaška republika.** Na shodu v Pardubicah je povedal čehoslovaški finančni minister dr. Rašín, da ima Čehoslovaška 352.000 uradnikov in nameščenecv, medtem ko jih je imela bivša Avstrija samo 260.000.

— **Proti agitaciji v vojašnicah.** Ministrstvo za narodno obrambo na Čehoslovskem izda prepoved, glasom katere poslanci ne bodo smeli več obiskovati vojašnic. Prepoved je v prvi vrsti naperjena proti komunistični agitaciji.

— **Dolgovi mesta Praga** so se od lanskega leta zvišali od 662 milijonov Kč na 1 in četrt milijarde.

— **Samomor ruskega generala.** V Pančevu se je radi bede ustrelil ruski begunec general Glib Dimitrijevič Gorboljev.

— **Tatvina volov.** V noči od 1. na 2. januarja 1923 sta bila ukradena Mariji Plut na Vrtači št. 9 pri Semlju 2 vola, vredna 30.000 kron.

— **Obsojeni tatovi.** Ker je ukradel kolo, vredno 8000 kron Josipu Bahoven, je bil Richard Putre obsojen na 3 tedne ječe. — Koleselj in dva konja je poneveril Lojze Bec Rozaliji Verk in vse skupaj prodal ter dobro živel. Sedel bo šest mesecev v težki ječi. — 6 obojev sena je ukradel Josip Oblak družbi »Orient«. Obsojen je bil na 2 meseca ječe. — Svoje sodelavce je okradel pri stavbeniku Čurku v lopi na Mirju Matevž Tomšič. Pokoril se bo 4 mesece v težki ječi.

— **Ukradena harmonika.** K lesnemu trgovcu Ivanu Kristanu na Vačah je prišel nedavno nek neznanec, ki je vprašal po delu. Kristan ga na delo ni sprejel. Ko je pa neznanec odšel, je odnesel Kristanovo 10.000 K vredno harmoniko. Orožniki iz Vač so zasledovali tatu in se jim je posrečilo, da so našli harmoniko pri nekem gostilničarju v Litiji, kateremu je bil pustil tat v zastavo, ker ni mogel poravnati cehe v višini 120 K.

— **Junštvo pobeglega kaznjencea.** Ivan Kociper iz ormoške okolice je pobegnil iz mariborske kaznilnice. Potikal se je po Hrvaškem. V Zagrebu so ga aretirali in ga poslali domov, v Brežicah je pa ušel, prišel peš v Ljubljano in v Zalogu ulomil v železniški voz ter ukradel raznega blaga v vrednosti 28.000 K. Deželno sodišče mu je prisodilo 6 mesecev težke ječe.

— **Tatvine in vlomi.** Antonu Grzinčiču v Kamniku je bilo ukradene več moške oble-

ke. — Na Koroški Belt je bila ukradena Lovrenču Ambrožiču obleka v vrednosti 5200 K in Katarini Zupan obleke v vrednosti 800 K. — V Arčičah pri Lazah so vlomilci odnesli Jožetu Kerncu obleko, vredno 2000 K. —

— **Tatvina kolesa.** V četrtek 23. t. m. sveder je bilo iz veže gostilne pri Pevcu (Novak) v St. Vidu pri Lukovici ukradeno črno pleškano in dobro ohranjeno kolo zn. »Herbst-rad«, kolesni obroči s zeleno črto. Sviri se pred nakupom.

— **Ismišljen rop.** Nedavno je prišel v grad na Fužinah 20 letni mladenič, ki je bil oblečen samo v spodnjo obleko. Pripovedoval je, da je bil napaden in da so ga trije roparji na cesti popolnoma oropali in mu odnesli obleko. Uvedene poizvedbe pa so ugotovile, da ga je oče prepodil od njegovega dekleta. Obleka se je že tudi vrnila mladeniču, kateremu bodo že oblasti pojasnile, da si ne sme izmišljevati — roparskih napadov.

— **Zeparji na sejmu v Mengšu.** Zeparji, kateri zadnje čase kradajo po sejmihi, so obiskali tudi zadnji semenj v Mengšu, na katerem so ukradli Katarini Ogrin s Pristave 1760 K in Ivani Pogačar iz Sp. Bernika 5160 K.

— **50.000 Din poneveril.** Trgovski pomočnik Milorad Marković v Novem Sadu je še enkrat sedel zaradi goljufije in poneverbe, a je bil o priliki kraljeve poroke pomilošen. Sedaj je bil mož nastavljen pri novosadski državni konsumni zadrugi in te dni so dognali, da je tudi tu poneverjal. Zadruga je oškodovana za 50.000 Din.

— **Napada.** V Krtini je neznanec napadel 28 letnega Janeza Darčarja in ga na glavi težko poškodoval. — V Višnjah pri Ambrusu je Janez Gregorič sunil z nožem 16 letnega Janeza Blatnik in ga težko poškodoval.

— **Čevlje kupuje od domačih tovarn** tvrdke Peter Kozina & Co. z znamko »P e k o« ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20. 5322

Gospodarstvo.

Devizni trg.

Ljubljana, 8. jan. 1923.

Na curiški borzi notira deviza Belgrad 5.65 cent, to se pravi, da se je naša krona — če bi še eksistirala — vendarle popravila od 1.33 na 1.41¼. — Deviza Praga pa je v Curihu pod vplivom atentata na čehoslovaškega finančnega ministra dr. Rašina silno padla in notira danes le 15.15. — V Zagrebu je padla pod 11 kron in notira le 2.66—2.68 Din. Vsled vpliva pariške konference so padle devize Pariz od preko 38 na 36.35, isto tako Italija, ki je notirala preko 27 na 26.50 in pa deviza Berlin na 0.05½. V Zagrebu notira deviza Berlin samo 1.05 do 1.09 Din., — medtem ko je bila še pred dnevi preko 5 kron za 100 mark. Samo devizi New York in pa London sta v Curihu in v Zagrebu čvrsti, tako da se je prodajala danes deviza New York v Zagrebu po 94 Din.

Inozemstvo je brezdvomno dobilo večje zaupanje do naše države ter našega trga, ker so padle umetne in nenaravne devizne odredbe, s katerimi so hoteli demokrati obdati našo državo kot z neke vrste kitajskim zidom ter na podlagi de facto moratorije škodovati naši trgovini in industriji.

* * *

g **Žitni trg.** Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 432.50, ječmen 315, kornuza 220—262.50 (nova, stara pa 295 Din. Pšenična moka št. 00 625 Din, št. 2 600 Din.

g **Prevzetje 42 milijonov predvojnih kron** bivše Avstro-Ogrske. Te dni bo odpotovala v Budimpešto posebna komisija, sestavljena iz zastopnikov ministrstva financ in ministrstva za socialno politiko, da prevzame na našo državo pripadajoči del likvidirane ogrske poštne hranilnice v znesku 42 milijonov predvojnih a. o. K.

g **Interesenti se opozarjajo na razglas** delegacije ministrstva financ v Ljubljani št. 150-1-A IV v Uradnem listu o izžrebanju 4 odstotnega prioriteta posojila lokalne železnice Ljubljana—Kamnik.

g **Bolgarija kupuje poljedelske stroje** v Čehoslovski. S posredovanjem Gospodarske banke v Sofiji je naročila Bolgarija v Čehoslovski večje množine poljedelskih strojev.

g **Premog na Mažarskem dražlj.** S 1. januarjem so povišali mažarski rudniki ceno premogu za 50 odstotkov.

g **Prepoved izvoza surovih kož iz Poljske.** Poljsko trgovsko ministrstvo je prepovedalo izvoz surovih telečjih, jančjih, zajčjih kož in kož kun.

g **Borba za petrolej v Ameriki.** Tekom meseca novembra se je osnovalo v Združenih državah 57 novih petrolejskih družb z delniško glavnico 61.780.000 dolarjev. V mesecu oktobru je bilo osnovanih 77 družb z delniško glavnico 80.932.000 dolarjev.

g **Stanje papirnatega denarja na Mažarskem.** V tretjem tednu meseca decembra je bilo na Mažarskem za 73.9 milijard Km papirnatega denarja v prometu. V enem tednu se je stanje zopet pomnožilo za 1.1 milijardo mažarskih kron.

g Deficit Ogrske. V letošnjem proračunu je predviden državni primanjkljaj Ogrske s 55 milijardami Km. Deficit se pokriva z novim davkom na zemljišča.

BORZA.

Zagreb, 8. jan. (Izv.) Devize: Pešta 3,71—3,75, Berlin 1,05—1,09, Italija 4,77—4,79, London 496,50—497,50, Newyork 93—94,25, Pariz 6,54—6,58, Praga 2,6602,08, Dunaj 0,13425—0,1345, Zürich 17,80—17,85, Bukarešt 42, Sofija 63—64, Varšava 0,53—0,56, Amsterdam 37,25—37,40. — Valute: lira 4,71—4,72, dolar 92—92,75.

Curih, 8. jan. Devize: Pešta 0,2175, Berlin 0,05%, Italija 26,50, London 24,57, Newyork 529.—, Pariz 86,25, Praga 15,15, Dunaj 0,0075, Bukarešt 2,75, Sofija 3,50, Belg. 5,65, Varšava 0,03, Holl. 209,75, Brüssel 33,50, Kopenhagen 107,75, Stockholm 142, Kristijanija 99,90. — Valute: n. a. K 0,0078.

Dunaj, 8. jan. Devize: Pešta 26,35, Berlin 7,10, Italija 3496, London 326590, Newyork 70285, Pariz 4774, Praga 1947, Brüssel 4404, Zürich 13285, Belgrad 719, Varšava 8,55, Amsterdam 27780.

Ljubljanske novice.

Ij Gospa Mima Kregarjeva f. V nedeľjo 7. t. m. ob enih ponoči je nenadoma umrla ga. Mima Kregarj roj. Treo, soproga g. Karla Antona Kregarja, trgovca v Ljubljani. Ta žalostna vest se je bliskoma razširila po Ljubljani in pri vseh vzbudila globoko sočutje. Pokojna je bila izredno blaga žena in vzorna, krščanska mati, splošno čislana in priljubljena. Krščanska ženska zveza žaluje za svojo vneto članico, ki je bila podpornica vsem našim humanitarnim in kulturnim organizacijam. — Za nedavno umrli sinčkom Petrkom je bridko žalovala, kar ji je morda pospešilo smrt. Pokojna je bila prijateljica lepih umetnosti in se je sama ukvarjala s slikarstvom, kolikor ji je dopuščal čas. Zapuščena štiri otročiče. Bridko užaljenemu soprogu in našemu pristašu, hudo prizadetemu otrokom in vsej družini naše iskreno sožalje!

Ij Rojstni dan kraljice Marije. Mestni magistrat pozivlja vse ljubljansko meščanstvo, da danes na rojstni dan kraljice Marije okraši svoje hiše, odnosno stanovanja z narodnimi ali državnimi zastavami.

Ij Na katehetskem sestanku (v sredo, 10. jan. ob petih popoldne) se nadaljuje razgovor o izboljšanju knjige »Krščanski nauk za prvenec. Zoletti je številne udeležbe, predvsem še katehetov, ki knjigo rabijo.

Ij Krekova prosveta. Občni zbor Zveze uradnic in trgovskih nastavljenk se vrši v sredo, dne 10. t. m. ob sedmih zvečer. Pred obnim zborom bo predaval g. vikar Vindischer. — Dolžnost vseh članic je, da se obnege zboru polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Ij Stalna Vincencijeva konferenca ima sejo danes, dne 9. t. m. ob pol sedmih pri Križankah. Važno!

Ij Prosveta Krakovo-Trnovo vabi k predavanju s sklopičnimi slikami o Lurdu. Vrh se v sredo, dne 10. t. m. ob pol osmih zvečer v Kolezijski ulici 1.

Ij Telovadna akademija šentpeterskih Orlic se vrši v nedeľjo, dne 14. januarja ob pol osmih zvečer v »Ljudskem domu«. Spored obsega 11 točk najraznovrstnejše vsebine. —

Predprodaja vstopnic pri Ničmanu v Kopitarjevi ulici od srede nadalje.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo priredi danes (torek) zvečer sklopično predavanje »O zvezdah in drugih prikaznih na nebu«. Predava g. kanonik Sušnik. Začetek ob pol osmih. Vstopnina za odrasle 1 Din, za otroke 25 par. — Po predavanju je odborova seja, h kateri vabim vse odbornike. — Podpredsednik.

Ij V prosveti frančiškanske župnije predava danes v torek točno ob 8. uri zvečer g. Fran Tersloglav. — Odborova seja prosvete se vrši v sredo 10. t. m. ob 8. uri zvečer.

Ij Poročil se je dne 7. t. m. v frančiškanski cerkvi g. Franc Brozovič, urednik »Jutra«, z gđc. Malči Schrottovo.

Ij O. Z. javnih nameščenec in vpokojenec ima v torek, 9. t. m., ob 20. uri na magistratu nujno sejo širšega odbora. Na dnevnem redu so važna poročila predsedstva. Polnoštevilna udeležba delegatov dolžnost. — Predsedstvo.

Ij IV. sešestanek znanstvenega odseka Slovenskega zdravniškega društva se vrši v sredo, dne 10. t. m. ob 17. uri na int. oddelku. Predava g. dr. Matija Ambrožič: »Donesek k problemu hypotrofičnega dojenčka«.

Ij Dinarska veljava. Trgovci z manufakturnim, modnim blagom ter konfekcijo so na svojem sestanku dne 5. t. m. sklenili, da bodo v svojih trgovinah od 1. januarja 1923 zaračunavali svoje blago v dinarski veljavi.

Ij Gremij trgovcev sklicuje svoje člane na posvetovanje v gremijalno pisarno in sicer v torek dne 10. t. m. ob 3. uri popoldne trgovce z galanterijskim, norimberskim in kratkim blagom, s papirjem in pisalnimi potrebščinami, knjigami in umetnimi izdelki, z usnjem, čevlji in čevljarstvi, potrebščinami, z drogami, parfumerijo, vegetabilijami in toaletnimi potrebščinami. Ob pol 7. uri sv. pa trgovci s steklom in porcelanastimi izdelki, pohištvo, lesom in lesnimi izdelki, z železnino, stavbnim materialom, poljskimi stroji in kovinskimi izdelki, s kolesi, avtomobili, motorji in elektrotehničnimi predmeti, z urami, dragulji, zlatom in srebrom ter z glasbili. Razpravljalo se bo o zaračunavanju v dinarski veljavi ter o drugih važnih zadevah.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Selč, dinarica, 22 let. — Adolf Kogovšek, žel. pristav, 35 let. — Ana Kocjan, mestna uboga, 67 let. — Ljudmila Lazebny, hči pošt. sluga, 3 mesece. — Helena Nograšek, delavka, 43 let. — Adolf Temele, nočni čuvaj, 42 let. — Ivan Podgoršek, dinar, 55 let. — Ana Oklešen, zasebnica, 60 let. — Marijeta Lipovec, zasebnica, 80 let. — Terezija Novak, dinarica, 26 let. — Erika Dobeč, trgovčeva hči, 1 leto. — Ivan Paštibar, dinar, 31 let. — Fran Brvar, posestnikov sin, 5 let. — Ivan Jeglič, posestnik, 57 let. — Sestra Filiberta Ana Drogenik, usmiljenka, 28 let. — Tomaž Stehlin, hiračec, 61 let.

Ij Pošten tat. Delavcu Josipu Bagariju je bilo ukradenih 7680 kron. Tat je vlomil 28. decembra m. l. v kovček. Dne 5. januarja je bil Bagari prijetno presenečen. Ko je odprl vrata svoje sobe, je našel vtaknjeno v kuverto celo vsoto ukradenega denarja.

Ij Policijska kronika. Z voza je bil trgovcu Hermannu Peterlinu ukraden zavoj vžgalice. Posrečilo se je prijeli tatu, ki je vrnil vžgalice, še preden se je tatvina naznanila policiji. — Dva neznanca sta v soboto zvečer na Jurčičevem trgu napadla pekarskega pomočnika Pibernik Franca. Prvi je stopil pred njega in ga vprašal: »Koliko je urate? Postrežljivi Pibernik je odprl suknjo z namenom, da neznanca ustreže, toda neznanca sta mu hitro iztrgala srebrno uro z verzičo v vrednosti 3000 kron in zbežala proti Gradišču. — Kurjaču Francu Bašlju na Vidovdanski cesti je bila ukradena 5000 K vredna obleka. — Trgovcu Alojziju Dularju je bil ukraden pes »Pike«, ki je nosil znamko »Pike«. Kdor privede g. Dularju Pika nazaj, dobi lepo nagrado. — Neznani zlikovci so vlomili v stanovanje majorja

pl. Lukanca in odnesli med drugim blagom veliko rdečo preprogo. — Neznani žepar je ukradel na glavni pošti Fani Maravičevi denarnico, v kateri je bilo 264 kron denarja.

Narodno gledišče.

OPERA.

Torek, 9. januarja: SEVILSKI BRIVEC. Red A.

Sreda, 10. januarja: MEFISTOFEL. — Red D.

Četrtek, 11. januarja: PRODANA NEVESTA. Vojaška predstava. Izven.

Petek, 12. januarja: TRIPTYCHON. Red C.

Sobota, 13. januarja: JENUFA. Red B.

Nedelja, 14. januarja: SEVILSKI BRIVEC. Izven.

Ponedeljek, 15. januarja: Zaprto.

DRAMA.

Torek, 9. januarja: Zaprto.

Sreda, 10. januarja: CUDEŽ SV. ANTONA in ČRNA DAMA IZ SONETOV. Izven.

Četrtek, 11. januarja: IDIJOT. Začetek ob pol osmih. Red A.

Petek, 12. januarja: LILIJOM. Red E.

Sobota, 13. januarja: SVATBA KREČINSKEGA. Delavska predstava po značajnih cenah. Izven.

Nedelja, 14. januarja: PETERČKOVE POSLEDNJE SANJE. Ob treh popoldne. Izven.

CUDEŽ SV. ANTONA in ČRNA DAMA IZ SONETOV. Ob osmih zvečer. Izven.

Ponedeljek, 15. januarja: LILIJOM. Red C.

Prosveta.

pr »Naš dom«, glasilo slovenske mladine stane samo 10 dinarjev. Naročila se pošljejo na naslov: Uprava »Našega doma«, Celje, hotel Beli vol. Naročajte ga, če le morete, skupno!

pr Marijin misijonski koledar 1923. — Nekoliko izvodov Koledarja imamo zopet na razpolago. Opozarjamo nanj zlasti tiste, ki so ga bili naročili, pa jim nismo mogli ustreči, in one kraje in Marijine družbe, kamor ga nismo poslali na ponudbo, pa ga tudi drugače niso naročili. Cena 5 D in poština. Naroba se v podpisnem misijonskišču, dobi se pa tudi v prodajalni Ničman v Ljubljani. — Misijonskiše Groblje pri Domžalah.

Dijaški vestnik.

d Tovariši »Zarjani« naj se polnoštevilno udeležijo pogreba našega tovariša Lučeta Likoviča, stud. techn., ki se vrši danes ob 16. uri od hiše žalosti na Valvazorjevem trgu 7. Pogreba naj se po možnosti udeležijo tudi tovariši »Daničarji«. — Odbor »Zarjec«!

Orlovski vestnik.

Odborova seja Šentjakobskega Orla se vrši danes točno ob sedmih zvečer v Prosveti. Fantovski večer Šentjakobskega Orla se vrši danes točno ob pol osmih zvečer v prostorih Prosvete, sv. Florjana ul 15. Udeležba članov obvezna.

Učiteljski vestnik.

Podružnica Slomškove zveze za novomeški in črnomaljski okraj ima svoje redno zborovanje v soboto, dne 13. januarja ob pol enajstih po dohodu vlaka v Rokodelskem domu v Novem mestu. Ker je to zborovanje

obenem občni zbor podružnice, zato udeležba obvezna. — Predsednik.

Polzvedovanja.

Izgubila se je dolga zlata verziča s koralami dne 1. t. m. ob 8. uri zvečer na Rimski cesti, odroma Valvazorjevem trgu. Verzičo je izgubila neka igralka, katere si jo je bila za ta večer izposodila in jo izguba strašno zadene. Pošten najditelj se prosi, da najdeno odda na policiji proti dobri nagradi.

Zgubila se je denarnica z večjo vsoto denarja na čestni električni železnici iz Zaloške ceste do Mesnega trga ali od Mesnega trga do stolne cerkve. Pošten najditelj se naproša, da odda denar proti nagradi na policiji.

Zenska, katere je prišla dne 2. januarja zjutraj po dežnik v gostilno pri »Belem konfičku« na Ambroževem trgu, je poznana ter se naproša, da istega prinese tja nazaj, sicer se proti nji uvede postopanje.

Poslano.*

Slovenski časopisi so prinesli pred kratkim vest, da sta ustanovila gg. dr. Mirko Černič in dr. Benjamin Ipavc v Mariboru sanatorij »Petrovo Selo«, ki se v kratkem otvori.

Ker je javnosti v Mariboru znano, da gg. dr. Mirko Černič in dr. Benjamin Ipavc nista ustanovitelja nobenega sanatorija in se sanatorij »Petrovo Selo« splošno izklopeti z našim sanatorijem, izjavljamo resnici na ljubo, da smo spet podpisani edini ustanovitelji in izključni lastniki osnujočega se sanatorija v Vinarski ulici v Mariboru ter smo kot taki zaprosili pokrajinsko upravo za Slovenijo v Ljubljani, da sme nositi naš sanatorij ob otvoritvi ime »Sanatorij Kraljice Marije«.

Maribor, dne 6. jan. 1923.

BRATJE TAVCAR.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

GUMENE PETE in GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije se kakor usneni
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Barom. diferenc. v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
7./1. 21 h	741.1	3.9	0.9	obl.	—
8./1. 7 h	739.2	4.1	0.9	obl.	—
8./1. 14 h	738.8	6.9	1	obl.	—

Krojaški pomočnik,

kateri bi rad izpopolnil svoje znanje v velikem delu, išče boljše mesto v mestu ali na deželi. — Cenjene ponudbe z morebitnimi pogoji na upravnisho lista pod: »TAKOJ« do najkasneje 12. jan.

Iščem prvo moč

trgov. pomočnika :

za takojšnji nastop v trgovino z mesnim blagom. — FRANJO DROBNIC, Laško. Hrana, stanovanje in perilo v hiši.

Strojnika in gaterista

išče Parna žaga

za takojšnji nastop. — Ponudbe pod: »A. Z. 164« na upravo lista.

Kuharico,

ki bi opravljala tudi vsa druga dela, iščem takoj. Plača 800 K mesečno. Pisati na naslov: VERA TOMIC, soproga državnega odvjetnika, OSIJEK L. Jägerova ulica. 144

NAMEŠČENJA za takojšnji nastop kot

strojepiska

stenografinja

ali knjigovodkinja

ali za podobna pisarniška dela išče gospodična, dobro izveščana v teh strokah. Ponudbe na upravo lista pod štev. 300.

STENOTIPISTINJO

ISCIMO, ki bi bila popolnoma zmožna slovenskega in nem. jezika ter slov. in nemške stenografije. Natančne ponudbe je vpsolati pod šifro »TAKOJŠNJI NA-STOP« na upravnisho »Slovenca«.

Največja izbira različnih pletenin, majic, nogavic in rokavic pri tvrdki:

A. & E. Skaberné Ljubljana Mestni trg 10

Kuharica

ki bi opravljala tudi vse druge hišne posle, iščem za dve osebi. Plača 800 K mesečno. — Ponudbe na naslov: SOFIJA DR. SIMONOVICA, Osijek I, Aleksandrova ulica 14. 168

Hlapca h konjem

večšega v vseh kmetijskih delih, IŠČEM. Plača po dogovoru. Nastop takoj. — ST. RUPERT (Dolenjsko) h. štev. 50.

Pošteno dekle,

snažno, dobro vzgojeno, staro do 20 let, sprejemem za pospravljanje sob. — Naslov pove uprava lista pod številko 100.

V restavraciji na glavnem kolo-dvoru v Ljubljani dobe takoj mesto:

Natakariski vajenec blagajničarka in točaj.

Pošteno, prvovrstno, snažno in dobro

kuharico

sprejemem takoj. Naslov v upravi lista pod številko 99.

Sprejemem takoj DEKLICO

oziroma starejšo, pridno, pošteno in zanesljivo OSEBO K OTROKOM. L. ADAMIC, Sv. Petra cesta 31.

CEMENTNO

STREŠNO OPEKO

izdelano iz prvovrstnega Splitskega cementa in čistega oštrega peska, ima na prodaj PETER LACKNER, G. Mozelj — Kočevje. 169

Do 50.000 K nagrade

dam onemu, ki mi preskrbi ali zamenja svoje STANOVANJE proti mojemu, obstoječemu iz 2 sob, pred-sobe, kuhinje, podstrešja in kleti. Voda in električna luč v stanovanju. Nahaja se v skoraj novi hiši, v sredini mesta. Reflektiram na primerno stanovanje v stari ali novi hiši, z najmanj 3 sobami in vsemi pritliklinami, tudi v sredini mesta. — Dopisi na upravnisho »Slovenca« pod: »DOBRA NAGRADA 166«.

Samostojen MIZAR

s prakso v najfinjših delih, išče mesta z zasiguranjem stanovanja. Ponudbe se prosi pod Samostojen.

UČENKO

iz boljše kmetijske hiše, sprejemem takoj. — Veletgovina FERDO ŠKOF, MISLINJE. 2

Ribolov

GRASČINA BOSTANJ odda lastni ribolov reke SAVE, desno obrežje, od vasi Vrhovo, okraj Radeče, do »Jungfern-sprung« pri Krškem polom javne dražbe v ZAKUP. — Dražba se vrši v nedeľjo, 21. januarja 1923, ob 2. uri popoldne v pisarni graščine BOSTANJ pri Sevnici.

Salonska OBLEKA

dobro ohranjena, ceno naprodaj. — IVAN STANOVNIK, Hrenova ul. 7.

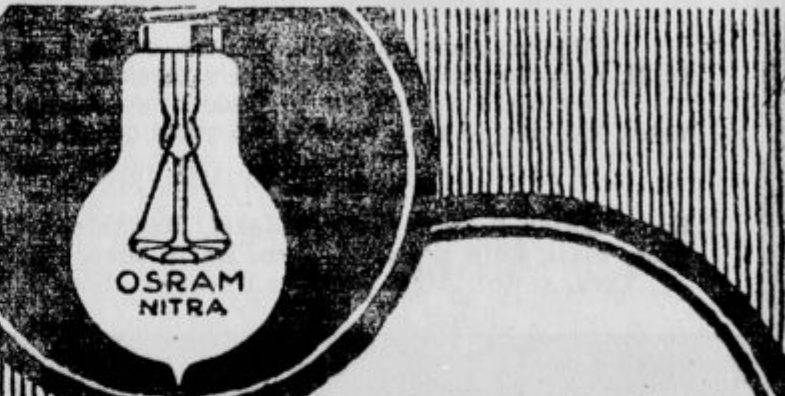
20—30 litrov MLEKA

oddaja dnevno OSKRBNISTVO FUŽINE, p. Devica Marija Polje. 156

PRODAM okrog

1500 kg KORENJA.

Več povedo v gostilni pri »Rogovilu« na Črnučah pri Ljubljani.

OSRAM NITRA

Solnčnojasna bela luč

Stare kovine

kakor: cink, bronce, med, baker, svinec itd., kupuje po najvišjih dnevnih cenah

Tvornica »Cinal«, Celje.

III AUTO III

BENCIN OLJE MAST PNEUMATIKA VSA POPRAVILA IN VOZNIJE

Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudim

JUGO-AUTO d. z. o. z. v Ljubljani.

Kožuhovina

svila, modni nakit, predpasniki, spodnja krila

po znižanih cenah

pri A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS Ljubljana, Mestni trg štev. 19.

OBVESTILO.

KUPUJEM stare obleke, čevlje, pohištvo l. t. d. — Grem tudi na dom. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29.

Insertirajte v »Slovenca«!

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znanem in prijateljem prelužno vest, da je naša preljubljena soproga, mati in stara mati

Terezija Tomšič

soproga posestnika in trgovca v Ilirski Bistrici 3

dne 5. jan. 1923 po kratki mučni bolezni, previdena s svetotajstvi, odšla v večnost.

Pogreb nepozabne rajke se vrši v nedeljo, dne 7. jan., iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Nepozabno priporočamo v blag spomin.

Ilirska Bistrica, dne 5. januarja 1923.

Zalujoče rodbine:

Josip Tomšič, dr. Josip Tomšič, Smole in Bobnar.

Brez posebnega obvestila. Venci se hvalčno odklanjajo.

Prodajam travnik.

Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod števil. 132.

Salama

prve vrste
novo blago

popolno zrelo
dobiva se povsod

l. hrv. tvornica salame,
suhega mesa in masti

M. Gavrilović
sinovi d. d. Petrinja

Glavno zastopstvo
za Slovenijo

R. Bunc in drug
Ljubljana
Celje - Maribor

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

KLEPARJI:

Remžgar & Smerkol, Florjanska ul. 13.
Prokurativna zadruga Kleparjev, inštalaterjev, kolarjev in krovec v Ljubljani,
Kolodvorska ulica števil. 28.
Korn T., Poljanska cesta števil. 8.

KLOBUKE in TELOV. POTREBSCINE:
Kunovar Ivan, Stari trg števil. 10.

KONFEKCIJSKA TRGOVINA:

Olup Josip, Pod Trančo.

MEHANIČNA DELAVNICA.

Pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarne stroje popravljajo in prenavljajo
Ludovik Baraga, Šelenburgova ul. 6/1

PARNA PEKARNA:

Jean Schreyer nasl. Jakob Kavčič, Oradišče števil. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje števil. 2.

SPEDIJSKA PODJETJA:

»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TRGOV. Z DEZNIMI IN SOLNČNIKI:

Mikuš L., Mesni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Erjavec & Turk pri »Zlati lopali«, Valvazorjev trg števil. 7.

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta števil. 17.

Poravnajte naročnino!

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze pristrčnega sočutja ob priliki prebriske izgube naše nepozabne soproge in mamec, gospe

Ivane Šmalc roj. Stergar

trgovke na Mirni na Dolenjskem

za mnogostevilne obiske v njeni bolezni in ko je bila na mrtvaškem odru ter za mnogoštevilno spremstvo vseh stanov na njeni zadnji poti izrekamo svojo največjo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo pred. gg. dubovnikom, gg. zdravnikom in usmiljenim sestram v ljubljanskem Leonišču, usmiljeni sestri Antoniji Papež iz Slične, ki jo je še v zadnjih osmih dneh kar najožrtvovalnejše noč in dan stregla. Potem smo dolžni iskreno zahvalo Mirenskim pevcem za ganljivo žalostinko ob grobu, nadalje Marijini družbi ter vsemu ostalemu občinstvu, ki je prihitelo od blizu in daleč, celo iz Ljubljane, da počasti pokojnico na njenem zadnjem potu. Še enkrat: najkrenejša zahvala za vsa pismeno izrečena sožalja onim, ki so se nas v naši žalosti na kak drug način spomnili.

Mirna, dne 6. januarja 1923.

Zalujoči ostali rodbine ŠMALC.

Po volji Vsemogočnega, sklonjeni v trpki bridkosti, poročamo, da se je razgledal po nebesnih višavah v upolnini starosti 20 let naš ljubljani sin, dobri brat, gospod

Likovič Luče

tehniki.

Pogreb se vrši v torek ob 16. uri iz Valvazorjevega trga 7.

LJUBLJANA, 8. januarja 1923.

Tončka,
sestra.

Likovič Karolina,
mama.

Joža,
brat, akademik.

Samostojna KUHARICA in izvežbana SOBARICA

se sprejmeta proti dobremu plačilu. Ponudbe pod: »LJUBEZEN DO OTROK 118« na upravnistvo lista.

Knjigovođjo ali knjigovođkinjo

sprejmo pri večjem industrijskem podjetju v Ljubljani. Pogoji: Popolno znanje dvostavnega knjigovodstva, slovenskega in nemškega jezika ter večletna praksa. Prednost imajo izurjeni stenografi ali stenografinke. Začetnice so izključene. — Istotam sprejmo

perfektno strojepisko

ki je zmogla slov. in nem. stenografije ter popolnoma obvlada slovenski in nem. jezik. Prednost imajo tiste, ki so sposobne srbohrvatskega in italijanskega jezika. — Daljina pojasnila pri RAVNATELJSTVU DR. DVORAZ. TRGOVSKE ŠOLE, Kongresni trg števil. 2 vsak delavnik od 8. do 10. ure dop.

Vedel selitve je naprodaj skoro nova

hiša

s hlevom in posestvom na Gorenjskem. Cena 75.000 dinarjev. Natančnejša pojasnila daje: CIRIL GASPERIN, trgovec, Smokuč, p. Zirovnica, Gorenjsko. 134

Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Kamniku ima naprodaj

bukova DRVA

za vagonске odpošiljave. Priporočajo se tudi za vagonška naročila

apna

Luksusne čevlje

SALONSKE, PLESNE in PROMENADNE
Vam najfinije po Vaši meri izdelajo
JANKO KOS, čevljar,
Rožna dolina 178 pri Ljubljani.

najboljše vrste, katerega bo v tekočem letu imela na razpolago okrog 200 vagonov. — Vprašanja in naročila naj se pošiljajo na: KMET. NABAVNA IN PRODAJNA ZADRUGA V KAMNIKU.

NEVESTE!

Zaloga pohištva - lastna tapetniška delavnica!

Od naradne do najfinije opreme. — Cene dnevno.

Brata Sever, Ljubljana

Gospodarska cesta števil. 13 (HOTELJEZ).

MARASKINO MORPURGO

Čašica tega delikata LKERA je nepopisen užitek! Priporočamo: COGNAC DALMATIA MEDICINAL in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe. PRVA ODLIKOVANA DALMATINSKA PARNA DESTILACIJA V. MORPURGO, Split.

Zastopnik: Adolf Kordić, Ljubljana, Beethovenova ulica št. 9.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

V najgloblji žalosti naznanjata podpisani v imenu vseh ostalih sorodnikov, da je umrl naš preljubljeni, nepozabni soprog, oziroma brat itd. gospod

dvorni svetnik Dr. ANTON PILSHOFER

predsednik odškodninske komisije za invalide v Linzu, častni škofski svetnik; častni občan občin: Rardito pri Postojni, Asebach a. d. Steyr, Gallenzz, Lausa, Neust. ft. b. Grossraming, Robr, Ternberg, Thranstetten, Warberg a. d. Kr. in Wolfen; starejši na kat. dijaškem društvu Austria — Wien; član mnogih slovekojubilnih društev itd.

V torek, dne 26. decembra 1922 ob 1/2 11. uri dopoldne je bil nenadoma, potem ko je prejel sv. poslednje olje poklican v 55 letu starosti v boljše življenje. Pogreb draga rajnika je bil v petek, 29. decembra 1922 ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Berggasse števil. 18, na kar so se zemeljski ostanki 30. decembra prepeljali v Linz.

Steyr, 30. decembra 1922.

Sestra Dulcidea Pilshofer
prednica v Grieskirchen,
sestra.

Marija Pilshofer, roj. pl. Fichtenau.
Struga pri Novemestu,
soproga.